

de Moeial

*Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel
Gratis en onbetaalbaar sinds 1983*

Maart 2013

**“Het minste vertrouwen
heb ik in parlementariërs”**

Jean Paul Van Bendegem

**“Het minste vertrouwen
heb ik in parlementariërs”**

Jean Paul Van Bendegem

Vrije Universiteit Brussel

**“Het minste vertrouwen
heb ik in parlementariërs”**

Jean Paul Van Bendegem

WETENSCHAPSFRAUDE

EDITO

Uitgesteld

“**W**e benne op de wereld om mekaar te helpen, nie-waar?”, vroegen Leen, Adèle en Piet elkaar ooit retorisch in hun Amsterdamse stamcafé *'t Schaep met de 5 poten*. Een fictieve kroeg weliswaar, uit de gelijknamige serie die slechts acht afleveringen liep. Een televisiereeks met als topos de volkskroeg was voor de calvinistische Nederlanders in 1969 misschien toch nog een brug te ver. Wat de Nederlanders niet begrepen, hebben de Belgen wel doorgehad. De *stamenee* is de bakermat van de beschaving. Een plek om beneveld te geraken, dat staat vast, maar ook een plek om intellectuele dan wel (min of meer) sportieve arbeid te verrichten en – inderdaad Leen, Adèle en Piet – elkaar te helpen.

De in bier gedrenkte gronden blijken vruchtbaar voor barmhartige ideeën. De *Repair Cafés* schieten als paddenstoelen uit de grond, het Lokaal Economisch Transactiesysteem (LETS) palmt buurthuis na buurthuis in en dan is er nog het summum van solidariteit in de vorm van de uitgestelde koffie. Al wie zichzelf niet op alternatieve wijze kan of mag bevredigen, vindt in deze vorm van hulpvaardigheid een meer dan toereikende oplossing. Als volbloed individualisten willen wij ons immers met elk van onze vijf zintuigen kunnen onderdompelen in het absolute welbehagen dat het schenken van een habbekrats aan iemand, die zoveel meer noden heeft dan een loutere kop gesublimeerd teelvocht, ons oplevert.

Ook de bodem van de VUB-campus in Etterbeek heeft een vruchtbaarheidsbehandeling van het gerstennat ondergaan. Het studentenvolk van Laaf heeft zich dan toch van minstens één van zijn taken gekweten. Hier zijn het echter gebouwen die groeien als kool. Het hotel is nog niet goed en wel uit de steigers of de bouwplannen voor het alles-in-één nieuwbouwcomplex dat de VUB moet overstelpen met studentenkot, leslokalen, vergaderzalen, een cultuurgebouw en alles wat een moderne universiteit zich verder nog kan wensen, wordt al met de nodige dada aangekondigd.

De baksteen in de maag waarmee elke Belg volgens de clichés geboren is, lijkt in dit ontwerp wel uitgekotst op de campusgrond van onze alma mater. Het kotcomplex is de zoveelste inspiratieloze nieuwbouw die de studenten en bij uitbreiding heel Brussel in de maag gesplitst krijgen. Studenten worden nogmaals benaderd als een kudde stapelvee en opgeborgen in een blokken-doo met passerellen. “Een beweging” van passerellen, volgens Christine Conix van architectenbureau Conix – het had overigens zo de naam kunnen zijn van een bouwheer uit Astrix en Obelix, bouwmeester Konnix – die natuurlijk best weet dat we passerellen al kennen van de mistroostige Schoof-slaanfaçade. Deze passages aan de nieuwbouw krijgen echter verbrede delen, waardoor het ook “echte ontmoetingsplaatsen zullen worden”, probeert Conix nog te zalven. Een zekere half Nederlandse, half Italiaanse zanger wist het echter al: “De meeste dromen, zijn bedrog.” We zien op de Schoofslaan dat het enige dat daar op de passerellen samenkomt het onwelriekende restant van studentendopen en ontgroeningen is.

Aan de Konnix-koten zal onvermijdelijk een prijskaartje hangen. Maximaal 350 euro mogen de privépartners die in zee gaan met het project, dat naar schatting zo'n vijftig miljoen euro zal kosten, innen aan huurprijs. Dat is beduidend meer dan de prijzen van een VUB-kot op de Nieuwelaan of een Schoofslaan-kot. Gelukkig is er ook aan de minder vermogende student gedacht. *TV Brussel* laat in zeer vage termen weten dat “een aantal koten” gereserveerd zal worden voor de minder kapitaalkrachtige kotzoekers. De zonen en dochters van welgestelde moeders en vaders kunnen misschien eens polsen of ze geen uitgesteld kot kunnen huren voor die studenten, die enkel hun thesis kunnen uitstellen. Met waterige koeienogen kan de rijkeluiszoon de dame van Dienst Huisvesting dan uitleggen dat er geen betere manier is om zijn familie van de overdaad te ontdoen, als gaf hij een blinde het vermogen om te zien. De vrouw zal met een vertederde glimlach een uitgesteld contract bovenhalen en de Samaritaan een VUB-balpen overhandigen, waarmee hij met dweperige pennenstreken de daad zal voltooien. De uitgestelde bewoner als vleesgeworden schouderklop. ❖

Stéphanie Romans, hoofdredacteur

ONDERWIJSNIEUWS

De VUB, UGent en KULeuven werken aan een uniforme ijkingsproef voor de bachelor Ingenieurswetenschappen, op initiatief van deze laatste. De proef, waaraan men kan deelnemen vanaf 1 juli, zou bestaan uit dertig meerkeuzevragen, gebaseerd op de wiskunde-olympiade. Doel is de zwaktes van studenten op tijd te signaleren of het aanvatten van de studie in het algemeen te ontraden. Deelname aan de toets blijft dus vrijwillig en het resultaat is geenszins bindend.

De inschrijvingsgelden voor studenten die niet afkomstig zijn uit één van de landen die behoren tot de Europese Economische Ruimte werden aanzienlijk gewijzigd. Niet-EER studenten zien voor de master Toegepaste Economische Wetenschappen hun inschrijvingsgeld van 5400 euro naar 2950 euro dalen. Voor de master Management Science zal eenzelfde bedrag worden gevorderd. Niet-EER studenten aan de faculteit Wetenschappen of inschrijvingen voor een master in de Computerwetenschappen, Toegepaste Computerwetenschappen of de Engelstalige variant hiervan zien het inschrijvingsgeld echter met 80 procent stijgen, van 1666 euro naar 2950 euro.

De Governance Commissie (GOCO) hertekent de governancestructuur van de VUB. De huidige besluitvormingsprocedures worden immers als omslachtig en tijdrovend ervaren waarbij dossiers steeds bij eenzelfde handvol leden passeren. Vooral de Raad van Bestuur is kop van jut. Dit orgaan zou ingrijpend hervormd worden door middel van een reductie van haar takenpakket en aantal zetelende leden. De Studentenraad verbond zich ertoe om te waken over de verhouding tussen studentenvertegenwoordigers en academisch personeel. Het Rechtspositiedecreet schrijft minstens tien procent studentenvertegenwoordigers voor in elk beslissingsorgaan.

Op 28 maart werd in de acht studentensteden van het land een nationale actiedag voor kwaliteitsvol onderwijs georganiseerd. Centrale eis was de herfinanciering van het onderwijs. Zeven procent van het BBP dient geïnvesteerd te worden in onderwijs, waarvan twee procent in het hoger onderwijs. Ook het gebrek aan betaalbaar openbaar vervoer en cursusmateriaal, de commercialisering van het hoger onderwijs en de overbevolking van de universiteiten werden aan de kaak gesteld. In Brussel manifesteerden zo'n 2000 studenten voor het kabinet van Waals minister van Onderwijs Marcourt en diens Vlaamse collega Smet.

Op 28 maart laatstleden betoogden zowel de Fédération des Etudiants Francophones (FEF) als de Vlaamse Vereniging voor Studenten (VVS) gedurende een gezamenlijke actiedag voor een betere financiering van het Hoger Onderwijs. De studentenvakbonden wensten zo te onderstrepen dat ze de huidige financiering als ontoereikend ervaren. De manifestatie in acht Belgische steden - Brussel, Leuven, Gent, Antwerpen, Luik, Louvain-la-Neuve, Namen en Bergen – riep de overheden aan beide kanten van de taalgrens op om te investeren in een betere infrastructuur en omkadering. Het huidige financieringsmodel zet een kwaliteitsvol onderwijs onder druk, zo klonk het. Ook het schrappen van richtingen wordt door de studentenvakbonden als problematisch aanzien voor het garanderen van een kwaliteitsvol onderwijs.

De FEF heeft haar bezorgdheid geuit naar aanleiding van de vernieuwde richtlijnen voor fiscale aangiften. Minister Koen Geens had deze gekwalificeerd als een maatregel die complexer maar rechtvaardiger zou zijn. Volgens de FEF moet men hierbij echter rekening houden met de studenten, die volgens hen nu al sterk getroffen worden door de economische crisis. Het laatste jaar zou er immers al een stijging te noteren zijn van 25% in de aanvragen voor studiebeurzen binnen de federatie Brussel-Wallonië. Voor de FEF is het dan ook belangrijk dat deze nieuwe richtlijn de aanvraag voor een studiebeurs niet nodeloos verder bemoeilijkt, aldus voorzitter David Méndez Yépez.

Studenten verplicht tot aankoop “nutteloos” handboek

Op 28 maart stroomde het Stefaniaplein in Brussel nog vol met studenten die luidkeels betoogden tegen de onderfinanciering van het hoger onderwijs. Ook gratis cursussen stonden op het verlanglijstje, aangezien het aanschaffen van het cursusmateriaal voor vele studenten immers een grote hap uit het budget is. Voorlopig echter zullen studenten toch af en toe verplicht zijn een prijzig handboek aan te schaffen. Maar wat als dat dure handboek vervolgens nooit wordt gebruikt?

In het eerste bachelorjaar krijgen studenten uit verschillende richtingen het vak Economie, een inleidend vak, verplicht voor onder andere eerstejaarsstudenten Rechten, Sociologie, Politieke wetenschappen en Toegepaste Economische Wetenschappen (TEW). Het handboek *Economics* van Mankiw en Taylor is bij dit college een verplicht aankoop en kost 62,10 euro. Zonder het handboek wordt de mogelijkheid ontzegd de Nederlandstalige syllabi (die samen een dikke twintig euro kosten) te kopen. Aangezien deze Nederlandstalige syllabi alle verplichte leerstof bevatten en het Engelstalige handboek dus weinig tot geen meerwaarde voor de student betekent, dringt de

vraag zich op waarom is dit boek een verplichte aankoop is.

Studenten die het vak (enkele) jaren geleden reeds volgden, reageren verwonderd op deze verplichte verkoop en beweren dat het hier een recente maatregel betreft. Volgens hen was het perfect mogelijk om een paar jaar geleden de syllabi afzonderlijk van het handboek aan te schaffen.

Professor Illegems, die het vak Economie doceert, spreekt dit echter tegen. De gekoppelde verkoop zou al sinds jaar en dag verplicht zijn. Ook het raadsel waarom een onnodig handboek van 62,10 euro verplichte lectuur is, wordt door haar opgelost. De Nederlandstalige syllabi bevatten grote stukken letterlijke vertalingen en omwille van auteursrechten kunnen ze niet afzonderlijk verkocht worden. Ook is het nog steeds mogelijk om het handboek tweedehands aan te schaffen en daarna de syllabi te kopen. Studenten moeten dan wel bij de professor het bezit van een tweedehands boek eerst bewijzen. Slechts daarna wordt de naam van de student in kwestie aan de VUBtiëk doorgespeeld en kunnen de syllabi aangekocht worden.

Steph Feremans, hoofd van de dienst Uitgaven, verklaart dat dit voor de VUB “een uitzonderlijke, zelfs unieke situatie is”. Voorts bevestigt hij het verhaal van Professor Illegems, namelijk dat deze regeling al jaren geldt en toe te schrijven is aan auteursrechten.

Zijn alle oudere studenten, die beweren vroeger probleemloos de syllabi afzonderlijk te hebben gekocht dan pathologische leugenaars of is er meer aan de hand? Steph Feremans vermoedt dat de nochalantere controle van de jobstudenten bij de VUBtiëk, tijdens de stormloop om cursusmateriaal aan het begin van elk semester, hiervan de oorzaak is. Zowel Feremans als professor Illegems houden vast aan hun standpunt dat dit geen recente maatregel betreft.

Hoe het ook zij, bij studenten schiet de maatregel veelal in het verkeerde keelgat. Het blijft in hun ogen onbegrijpelijk dat zij verplicht worden om meer dan zestig euro uit te geven aan een handboek dat onderin de kast stof ligt te verzamelen. ♦
(cdg)

Studenten lijnrecht tegenover Onderwijsraad

“Is dit nog studentenvertegenwoordiging?”

Het gewijzigde Onderwijs- en Examenreglement (OER) zorgde in maart voor flink wat opschudding op de plenaire vergadering van de Studentenraad. Vooral het uitgetekende beleid met betrekking tot het recht op herkansing van een reeds geslaagd examen stuitte een aantal leden danig tegen de borst. Het dossier verhuisde naar de Onderwijsraad maar het OER blijft als een kwelgeest rondwaren in de verschillende geledingen van de studentenvertegenwoordiging.

Tot voor kort was het voor studenten onmogelijk om te herkansen voor een vak waarop ze reeds geslaagd waren. Het vernieuwde OER voorziet wel in deze mogelijkheid maar verplicht de student afstand te nemen van zijn behaalde credits. Zij die in de tweede zitting een poging doen om het initiële resultaat op te trekken, zien, met andere woorden, hun oorspronkelijke resultaat onherroepelijk vervallen. Volgens de Studentenraad ging dit echter lijnrecht in tegen het Flexibiliseringsdecreet dat uitdrukkelijk stelt dat een student “niet kan verzaken aan een creditbewijs”. Een verhitte discussie later ontving het document in zijn geheel een expliciet negatief advies. Een uitzonderlijk gebeuren.

De Studentenraad pleit daarentegen voor een alternatieve procedure die onder andere aan de KU-Leuven van toepassing is, maar in de praktijk nauwelijks door de student wordt aangewend. Een student die zijn resultaat wil opkrikken, behoudt in Leuven zijn oorspronkelijke uitslag als hij buist in tweede zit. Slaagt hij wel, zij het met een slechter resultaat dan in eerste zit, zal toch het resultaat van de herkansing meetellen. Op die manier is het onmogelijk om alsnog te buizen voor een vak waarvoor de student initieel al geslaagd was. Met andere woorden: in dat geval verzaakt de student niet aan zijn creditbewijs.

Het ontwerp verhuisde vervolgens wederom naar de Onderwijsraad. Studentenvertegenwoordigers stelden er inmiddels alle hoop in dat hun punten van kritiek aldaar in rekenschap zouden worden gebracht. Een ijdele hoop, zo bleek. Het enige lichtpunt bleek de schrapping van het toegevoegde artikel dat bepaalt dat men enkel in aanmerking komt voor een graad van verdienste wanneer men op de masterproef minstens twaalf op twintig scoort. Voor het overige werd het vernieuwde OER ongewijzigd goedgekeurd met veertien stemmen

voor, één tegen en één onthouding. Het academisch personeel zou vrezen voor een stormloop tijdens de tweede zit en schaaft zich daarom achter het huidige ontwerp van het OER dat de student hoort te demotiveren. Het verliezen van reeds behaalde credits bij inschrijving in tweede zit, zou hier dus impliciet fungeren als een trechter om de toevloed aan studenten af te remmen. In het voorstel van de Studentenraad daarentegen, zou de student zijn resultaat immers enkel kunnen verbeteren, zonder te hoeven vrezen voor een lager resultaat in tweede zit.

“De VUB snijdt hier in haar eigen vel door studenten de kans te ontnemen te excelleren.”

-Marianne Bies, studentlid Onderwijsraad

Opmerkelijk was vooral het gebrek aan eensgezindheid onder de afgevaardigde studenten in de Onderwijsraad. Marianne Bies, studentenvertegenwoordiger in de Onderwijsraad namens LW, bracht een overtuigende tegenstem terwijl Emma Op De Beke, studentlid van de Onderwijsraad namens GF, zich onthield, wat sommigen van haar collega-stuivers tot grote verbazing stemde. Ook voor Bies blijft het een moeilijk te verteren stemronde. “Is dit nog studentenparticipatie te noemen?”, vraagt ze zich terneergeslagen af. “Het negatief advies van de Studentenraad werd systematisch onderuit gehaald. Het voorstel werd afgeschilderd als asociaal omdat studenten die door een buis verplicht zijn aan de tweede zit deel te nemen mogelijk in problemen zouden geraken met hun examenroos-

ter. Het professorenkorps uitte bovendien zijn frustratie met betrekking tot de voortdurende onduidelijkheid en verkoos de houvast boven een administratief tijdrovend alternatief.”

Emma Op De Beke kon zich deels vinden in de bezwaren die werden geuit op de Onderwijsraad. “Ik bevond me in een tweestrijd en daarom heb ik me maar onthouden. Enerzijds deel ik de mening van de Studentenraad maar anderzijds ben ik bezorgd dat zij die echt nood hebben aan een tweede zit zouden lijden onder het voorstel van de Studentenraad. Ik vind dat die laatste groep ontegensprekelijk voorrang verdient. Als studentenvertegenwoordiger mag je niet doof zijn voor redelijkheid. Bovendien is het toch logisch dat er een zeker risico wordt verbonden aan een examenherkansing? Als je per se een tweede kans wil, moet je maar je verantwoordelijkheid nemen. Je moet kunnen aantonen dat je je voldoende verdient.”

Enkele opmerkelijke argumenten van de Onderwijsraad lieten Bies met verstomming geslagen achter. “Een mededeling bij aanvang van de Onderwijsraad vermeldde initiatieven om meer kansen te bieden aan studenten die willen excelleren. Vervolgens werd tijdens de discussie omtrent het vernieuwde OER opgeworpen dat wie lager scoort in tweede zit eigenlijk aantoonde dat hij zijn aanvankelijke resultaat niet waard is. Maar het omgekeerde geldt toch ook? De VUB snijdt hier in haar eigen vel door studenten de kans te ontnemen te excelleren”, stelt Bies.

Ook studentenraadsvoorzitter Isabelle Selleslag stak haar teleurstelling niet onder stoelen of banken. “De Studentenraad werd in dit dossier volledig buitenspel gezet. Met drie zetelende studenten, waarvan slechts twee aanwezig, kunnen we

“De Studentenraad werd in dit dossier volledig buitenspel gezet.”

- Isabelle Selleslag,
voorzitter VUB-studentenraad

weinig tegenwicht bieden in de Onderwijsraad.” Selleslag stelt zich wel tolerant op tegenover het gebrek aan unanimiteit onder haar leden. “Op de plenaire vergadering was de Studentenraad zo expliciet als mogelijk, maar we kunnen aan onze leden enkel vragen om de consensus te verdedigen. Als studentenvertegenwoordiger blijft het je recht om niet overeen te stemmen met de consensus. Ik zal hier niemand voor veroordelen, al was unanimiteit onder onze beide afgevaardigden symbolisch wel een mooi signaal geweest.”

Het OER verhuist nu voor een laatste maal naar de Raad van Bestuur, het hoogste orgaan van de universiteit. Selleslag hoopt aldaar in extremis een overwinning uit de brand te slepen. “Het is duidelijk dat het reglement, zoals het nu ter bespreking ligt, lijnrecht ingaat tegen het decreet. Deze stelling moeten we verdedigen op de Raad van Bestuur. Hopelijk worden we hierin gesteund door de regeringscommissaris”.

Gevraagd naar eventuele maatregelen indien de Raad van Bestuur zich niet schikt naar de wensen van de Studentenraad, voorziet Selleslag ons van een strijdvaardige repliek. “Allereerst moeten we de studenten inlichten en eventueel een helpende hand bieden bij het indienen van een klacht. We kiezen hierdoor voor de harde weg, maar soms moet dat misschien.” Deze harde weg zou zich in een later stadium ook kunnen vertalen in een beroep bij de Raad van State, al heerst hieromtrent speculatie en onduidelijkheid. “Soms lijkt het me wel alsof de VUB er zich welbewust van is dat ze tegen het decreet ingaat, maar zinspeelt op een eventuele bemoeienis vanwege de Raad van State. Die zouden een vonnis kunnen uitspreken dat in het voordeel blijkt van de VUB. In afwachting van een beroep kunnen ze bovendien het huidige OER onverkort doorvoeren.”

Ook Emma Op De Beke is er, ondanks haar onthouding, zeker van dat het laatste woord nog niet gevallen is over het OER. “Gelukkig maar. Het Flexibiliseringsdecreet blijft wat het is, hetgeen je dus blijvend kan aanwenden wanneer je een klacht wil indienen. De VUB schiet zichzelf in de voet door het decreet niet te volgen. Dit stelt onvermijdelijk problemen in het verschiep.”

Uitslag studentenverkiezingen

Wie vertegenwoordigt u volgend jaar?

De resultaten van de VUB-studentenverkiezingen zijn bekend. Opnieuw was het dit jaar even spannend of het quorum gehaald zou worden. Na een verlenging van de kiesperiode met drie dagen, behaalden zowel de kandidaten voor de Raad van Bestuur, de Onderwijsraad als de Studentenraad de kiesdrempel van 25 procent.

Door de oprichting van de nieuwe Stuvoraad, is het aantal verkozen vrouwen een belangrijk aandachtspunt. Wegens het genderquotum moet eenderde van de leden van deze raad van het vrouwelijk geslacht zijn. Van de 21 verkozen leden zijn er zes vrouw. Bovendien mag de Stuvoraad niet uit een oneven aantal leden bestaan, omdat het deel dat rechtstreeks verkozen is en het deel dat aangeduid zal worden door de Raad van Bestuur gelijk moet zijn.

De toepassing van de pariteitsregel en het genderquotum leidt tot een Stuvoraad die uiteindelijk uit 24 leden zal moeten bestaan, waarvan acht vrouw. Dat betekent dat er drie niet-verkozen leden, alsnog in de Stuvoraad zullen zetelen. Hoogstwaarschijnlijk zal de Studentenraad ervoor kiezen om plaatsvervangende leden als effectief lid aan te duiden in de Stuvoraad. Levert dat geen kandidaten op, dan zal de raad zich wenden tot kandidaten die niet verkozen geraakten.

Kandidaat Abdel-Elah Afennas werd na zijn intensieve campagne verkozen voor twee mandaten. Hij neemt plaats in de Onderwijsraad namens de faculteit IR en is daarnaast verkozen in de Studentenraad. Echter, studenten met een zetel in de Onderwijsraad zetelen automatisch al in de Studentenraad. In de praktijk zal dit tot gevolg hebben dat Afennas in de vergadering van de Studentenraad niet twee, maar slechts één stem zal kunnen uitbrengen tijdens stemmingen. Eerder verklaarde Afennas al dat dit voor hem niet zal betekenen dat hij van één van zijn mandaten afstand zal doen en zich zal laten opvolgen door één van zijn plaatsvervaarders.

Opnieuw zijn er dit jaar tevens kandidaten die zowel als effectief kandidaat als plaatsvervanger op de lijst van verkozenen prijken. Charlotte De Koninck en Elyn Meert houden vast aan hun strategie van vorig jaar en zijn opnieuw elkaars plaatsvervanger. Dat betekent dat zij elkaar tijdens plenaire vergaderingen in de praktijk niet zullen kunnen vervangen.

(sr)

De verkozen leden zijn:

Raad van Bestuur

LW: Marianne Bies (Stéphanie Romans)
RC: Nicolas Dutré (Maurane Van Dam)
ES: Peter Vandermeersch (Heide Van Dyck)
PE: Chiran Smedts (Marinka Ravhekar)
WE: Reinert Roux (David Sybers)
IR: Sander Fonteyn (Isabelle Selleslag)
GF: Wietse Wiels (Arn Van Royen)
LK: Jonathan Hooft (Joyce De Galas)

Onderwijsraad

LW: Sandro González-Maseda (Quinten Joris)
ES: Alexandra Praet (Dominiek Stroom)
PE: Mara De Belder (Simon Vermeersch)
WE: Charlotte De Koninck (Elyn Meert)
IR: Abdel-Elah Afennas (Idris Si Mhand Ben Ali)

Studentenraad VUB

Abdel-Elah Afennas (Amir Adam)
Jelle Boyen (Loïc Vernimmen)
Olivier Goessens (Kyle Michiels)
Elyn Meert (Charlotte De Koninck)
Emma Op de Beke (Sylvia Faict)
Antoine Umbrain (Samuel Hus)
Yves Van Ophem (Andranik Janoglu)
Johan Wouters (Tim Swiert)

Johan Stuy: “We zijn veel bezig met beleid, de visie durft dan nogal eens te ontbreken”

Interview met vakgroepsvoorzitter Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen over onderwijsvisitatie Filosofie

Gebouw C, vijfde verdieping, de gang ruikt nog naar verse verf. De eens blauwe deuren zijn nog maar pas overgeschilderd in een felgele kleur. Achter één van die frisgele deuren ligt het kantoor van vakgroepsvoorzitter en professor in de ethiek Johan Stuy. Hij heeft er drukke weken op zitten: de organisatie van de onderwijsvisitatie van de opleiding Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen is hem en zijn collegae niet in de kouwe kleren gaan zitten. Maanden van voorbereiding culmineerden in een driedaags bezoek van Nederlandse experts die hun deskundig oordeel over de opleiding kwamen vellen. “Mijn laatste interview dateert alweer van lang geleden”, zegt hij terloops. Voor een gesprek over zijn opleiding maakte hij echter graag een uitzondering.

DOOR STÉPHANIE ROMANS

Definitieve resultaten van de visitatie zijn er nog niet. Voor die er zijn moet de commissie eerst nog langs de andere Vlaamse filosofie-opleidingen in Gent, Leuven en Antwerpen. De VUB mocht de spits afbijten in de eerste visitatieronde *nieuwe stijl*. Door de band genomen blijkt Stuy terug op een goed verlopen visitatie met vriendelijke en correcte commissieleden. Over de procedure is hij echter iets minder enthousiast: “Ik heb de indruk dat we in het verleden meer de gelegenheid hadden om wat langer stil te staan bij de inhoud van de opleiding. De visitatie is zodanig geformaliseerd dat je niet lang genoeg kan stilstaan bij bepaalde aspecten van de opleiding zoals bijvoorbeeld de werkvormen. Op een gegeven moment werd er kritiek geleverd op de werkvormen die we hantieren, maar er is tijdens de gesprekken eigenlijk nauwelijks aandacht kunnen gaan naar onze visie op de werkvormen en de evolutie ervan sinds de vorige visitatie tot vandaag. Dat is zeker geen verwijt naar de visitatiecommissie toe – er is nu eenmaal een bepaalde procedure voorzien – maar eerder een bedenking bij het formele verloop van de commissie.”

De visitatiecommissie was overwegend positief in haar mondelinge rapportering. “Met die conclusies moeten we echter voorzichtig zijn”, weet Stuy, “als ze eenmaal de andere wijsbegeerte-opleidingen bezocht hebben, zullen de commissieleden hun conclusies vergelijkend beoordelen. Alles kan derhalve nog veranderen.”

WEINIG PROFESSOREN, NOG MINDER ASSISTENTEN

Bij de vorige visitatieronde in 2004 was één van de grootste pijnpunten van de VUB-opleiding de onderbezetting op het vlak van personeel. Het aandeel Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP) bedroeg toen 6,025 voltijds equivalent. Het eindoordeel van de visitatie indertijd was op dit punt vernietigend: de situatie zoals ze was, was onhoud-

“Alle vakgroepen in de faculteit Letteren zijn onderbezet, de filosofie in het bijzonder.”

baar. Sindsdien is het ZAP-kader met 0,475 toegevoegd tot 6,5. In een kleine tien jaar lijkt dat een zeer geringe stijging. “De universiteiten in het algemeen en de VUB in het bijzonder kampt met een personeelstekort, zowel op het niveau van het ZAP als het Assisterend Academisch Personeel (AAP). Alle vakgroepen in de faculteit Letteren zijn onderbezet, de filosofie in het bijzonder. Dat tekort is denk ik ons zwakste punt en is er bovendien één waar we weinig aan kunnen veranderen. We proberen te remediëren door ook deeltijds ZAP aan te trekken. Die aanpak heeft echter niet uitsluitend voordelen. Er wordt dikwijls veel van deze groep gevraagd terwijl zij eigenlijk maar een beperkt kader hebben waarop ze inzetbaar zijn. De leden die er zijn, beschouwen het ook wel als hun verantwoordelijkheid om met de weinige middelen toch het maximale te geven. Helaas stel ik vast dat het waarlijk een van onze kwetsbare punten is. Bepaalde problemen die ontstaan in de opleiding hebben dan ook hiermee te maken.”

Momenteel beschikt de vakgroep over één voltijds doctorassistent (AAP), die bijvoorbeeld instaat voor het begeleiden van de studenten bij de paper in het eerste jaar. Te weinig, vindt Stuy. “Rekening houdend met de specialismen die er zijn, zou je eigenlijk twee à drie voltijdse assistenten moeten kunnen hebben en die hebben we niet. Er is wel een aantal jonge onderzoekers, maar hun opdracht bestaat dan weer voornamelijk uit onderzoek. Je kan hen bijgevolg maar in beperkte mate vragen

om ook andere opleidingsgebonden taken op zich te nemen. Voor de tewerkstelling van jonge afgestudeerden en de opleiding zelf, waar begeleiding een belangrijk deel van uitmaakt, is dat evenwel een probleem.”

Toch blijft de ethicus immer optimistisch: “Doordat onze vakgroep zo klein is, zijn de professoren zeer benaderbaar voor de studenten. Dat is dan weer een van onze pluspunten.” Ook de visitatiecommissie zag de voordelen van de kleinschaligheid in, maar was desalniettemin niet onverwijld positief in de voorlopige beoordeling. De commissie concludeerde namelijk dat de kleinschaligheid ook een zekere intransparantie met zich meebrengt. “Aan een kleine opleiding zijn uiteraard voor- en nadelen verbonden”, reageert Stuy. Bovendien ben ik het niet volledig eens met de vaststelling dat wij problemen op een te informele manier trachten op te lossen. Wij vergaderen zeer regelmatig, op een formele manier. Daarenboven zijn er nu eenmaal zaken die je beter formeel, diplomatisch oplost.”

OPZOEK NAAR DE GRENS

Internationalisering dan, in 2004 en heden opnieuw een probleemkind van de opleiding Wijsbegeerte. Het punt staat dan ook hoog op de agenda. “We hebben de afgelopen jaren een beperkte uitwisseling gehad met de Vrije Universiteit Berlijn. Dat is uiteraard onvoldoende. Brussel is de hoofd-

“Naar de toekomst toe zal de onderzoekscomponent alsmaar meer gaan doorwegen.”

stad van Europa, ik ga er dus van uit dat er potentieel is om te internationaliseren. Om de uitwisseling met het buitenland te verbeteren is een Engelstalige opleiding van cruciaal belang. De vakgroep concentreert zich daarom op korte termijn op het inrichten van voldoende Engelstalige opleidingsonderdelen om uiteindelijk een volledig Engelstalig programma te kunnen voorzien.”

“Een van de problemen is opnieuw de beperkte staf met de verantwoordelijkheid voor niet alleen het dag- maar ook het avondprogramma. Thans komt daar dan de doelstelling om een Engelstalig programma te creëren nog bij. Dat is niet zo eenvoudig. We zullen het hele plaatje opnieuw moeten bekijken. Er zijn plannen om zo economisch mogelijk om te gaan met onze krachten zodat er mogelijkheden ontstaan om te werken aan de internationalisering.”

De goede wil is aanwezig bij de proffen en bij uitbreiding de voltallige vakgroep. Er komt echter veel werk op slechts weinig schouders terecht. Hoe komt het dat het probleem van de onderbezetting zodanig aansleept? Opnieuw is daar de nuance: “Aan de VUB is er een evolutie geweest naar het ontwikkelen van een duidelijk allocatiemodel. Kort geleden is er een nieuw model ontwikkeld en goedgekeurd.”

In dat model verschuift de nadruk iets meer naar onderzoek, ten koste van het onderwijs. “Naar de toekomst toe zal de onderzoekscomponent alsmaar meer gaan doorwegen. Dat is iets waar jonge onderzoekers en de huidige equipe zich van bewust moeten zijn. De voorbereiding van studenten op een wetenschappelijke carrière kan misschien wat uitdrukkelijker geformuleerd worden om studenten ook op die mogelijkheid te wijzen.”

Toch is er volgens professor Stuy geen reden tot paniek. “In het nieuwe model staat Wijsbegeerte nog steeds *op groen*. Dat betekent dat wij een, weliswaar beperkt, overschot aan middelen hebben. Het is echter niet zo dat wij door toepassing van dit model aanspraak kunnen maken op bijkomend personeel.” Dan toch een kritische noot: “De toepassing van het allocatiemodel betekent dat het ZAP-kader wordt toegekend op basis van de inkomsten die de opleiding verwerft. Concreet zijn dat enerzijds de studenten die je aanwerft en anderzijds wetenschappelijk onderzoek. Dat is een uitermate economisch geïnspireerd model. Onze opleiding trekt om te beginnen niet zo veel studenten aan, wat impliceert dat de middelen uit de instroom beperkt zijn. Het wijsgerig onderzoek is bovendien hoofdzakelijk fundamenteel onderzoek. De mogelijkheden tot toegepast onderzoek zijn beperkter door de natuur van ons vakgebied waardoor het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) onze voornaamste bron van inkomsten is.”

De evolutie van de financiering van onderzoek maakt het er voor de filosofen niet gemakkelijker op, weet Stuy. “Men is afgestapt van het systeem van de zogenaamde OZR-mandaten. Elk jaar kon men voorstellen doen om een projectonderzoek met zo'n mandaat binnen te rijven. Tegenwoordig financiert men het onderzoek door te kijken naar

zwaartepunten, onderzoeksgroepen met een zekere kritische massa, die een grote enveloppe krijgen om personeel aan te stellen. De filosofie heeft wat dit betreft geen zwaartepunt. De competitie binnen de universiteit is als gevolg van deze evolutie aanzienlijk toegenomen, dat maakt het niet zo makkelijk voor de filosofie om hoge toppen te scheren.”

De filosofen staan aan de VUB aan de top van de universiteit. Architecturaal gezien dan, want de wijsbegeerte lijkt steeds meer aan legitimiteit in te moeten. Rector Paul De Knop greep het begin van dit academiejaar aan om te pleiten voor een ondernemende universiteit. Hij opende zijn toespraak op de academische opening van 25 september 2012 met een onheilsboodschap. “Universiteiten dreigen hun maatschappelijk belang en hun toegevoegde waarde voor onze economische en industriële ontwikkeling te verliezen, als ze zelf niet ondernemend zijn. Door alleen maar kritisch aan de zijlijn te blijven staan zonder zelf deel te nemen, dreigen we te verworden tot academische betweters naar wie niemand nog luistert.”

Dat lijkt slecht nieuws voor de filosofen, wiens rol volgens professor Logica en Wetenschapsfilosofie Van Bendegem toch vooral die van de luis in de

komt van de wijsbegeerte. Bovendien maakt filosofie deel uit van wat een universiteit in wezen is; het model van de humanistische vorming van Von Humboldt leeft nog steeds in universiteiten wereldwijd.”

ALLES VERANDERT, NIETS BLIJFT

Van historische analyse, de blik naar de toekomst. Er zal heel wat veranderen aan de huidige opleiding Wijsbegeerte. Naast het Engelstalig programma zouden de drie afstudeerrichtingen in de master (Wetenschapsfilosofie, Politieke, Media- of Cultuurfilosofie en Ethiek en Moraalwetenschappen) op termijn moeten worden teruggebracht naar twee. “Op die manier kan men de beperkte krachten bundelen en de studenten over de verschillende cursussen hergroeperen, zodat we meer kritische massa bekomen.”

De tweejarige master die dit academiejaar grotendeels naar de koelkast werd verwezen, blijft daar volgens de professor nog wel even: “Zolang Europa of de overheid ons niet verplicht een tweejarige master aan te bieden, zullen wij ons in eerste instantie toeleggen op de hervorming van de éénjarige master. Intussen is er enkel maar de mogelijkheid om per universiteit een aantal pilootprojecten

In februari 2008 deed het rapport van de Commissie Soete over de rationalisering en optimalisering van het hoger onderwijslandschap in Vlaanderen ook bij de VUB-filosofen stof opwaaien. Het rapport formuleerde een minimumaantal studenten dat opleidingen moesten halen. Studies met minder dan tachtig studenten in de bachelor, de zogenaamde *knipperlichten*, kwamen in de gevarezone.

Volgens de criteria van de commissie Soete, was ook Wijsbegeerte aan de VUB een knipperlicht, ware het niet dat opleidingen met een levensbeschouwelijk karakter een uitzonderingspositie kregen toebedeeld. Hoe zit het eigenlijk met het studentental in de opleiding Wijsbegeerte? “Er zijn heel wat studenten die al een diploma hebben, filosofie als tweede studie komen studeren en dus een schakel- of voorbereidingsprogramma volgen. We hebben dus zeker niet te weinig studenten. Een probleem is er wat de instroom betreft wel op het vlak van generatiestudenten. Op dat punt zijn we al aan remediëring bezig, maar het lijkt toch ook een conjunctureel probleem te zijn. Tijdens een economische crisis is er nu eenmaal meer belangstelling voor economisch gerichte opleidingen.”

“De filosofie heeft zijn eigen plaats nodig ten opzichte van alle andere richtingen.”

pels is. De filosofiestudent zou er bijna slapeloze nachten van krijgen. “Het komt volgens mij aan op het vinden van een evenwicht tussen verschillende doelstellingen die je kan hebben als wijsgeer”, spreekt Stuy geruststellend. “We kunnen vertrekken van de vaststelling dat de negentiende-eeuwse Duitse idealisten de laatsten waren in een lange rij van filosofen die trachtten het geheel te overschouwen en die de wijsbegeerte nog als de wetenschap der wetenschappen zagen. En toename van specialisatie in de wetenschappen en van zo goed als alle maatschappelijke sectoren heeft met zich meegebracht dat de filosofie onder druk is komen te staan.”

Gelukkig is er altijd voldoende belangstelling blijven bestaan waardoor de filosofie een bepaalde, zij het misschien kwetsbare, plaats heeft. Zeker aan een universiteit met een levensbeschouwelijke invalshoek als bestaansreden, denk ik dat we ons niet de grootste zorgen hoeven te maken voor de toe-

voor te stellen, maar daar zitten wij niet bij. We hopen er nog steeds op dat de plannen voor meer samenwerking met de UGent en de Universiteit van de Humanistiek Utrecht – oorspronkelijk in het kader van de tweejarige master – alsnog geactualiseerd zullen worden in de master van één jaar. Er zijn al heel wat samenwerkingsverbanden, maar die zijn soms nog onvoldoende geformaliseerd. Dat heeft opnieuw te maken met onze beperkte personeelsbezetting.”

“Bovendien is een samenwerking met de Universiteit van de Humanistiek niet alleen voordelig voor de inhoud van de opleiding, maar kan die tevens de internationalisering remediëren. Van de uitwisselingsmogelijkheden tussen Utrechtse en Brusselse studenten wordt tot op heden nog niet veel gebruik gemaakt. De humanistiek is een duidelijke component binnen de Wijsbegeerte aan de VUB, wat een verregaande samenwerking des te logischer maakt.”

De autonomie van de Wijsbegeerte is een onderwerp waarover Stuy zichtbaar bevolgen is, het uit zich zelfs in zijn lichaamshouding. Wellicht onbewust veert hij op en gaat hij, bij het vallen van de naam Soete, kaarsrecht zitten. “De studie dient zoals elke andere opleiding kwaliteitsmaatstaven na te streven, maar wij bieden evengoed een wetenschappelijke opleiding aan. Natuurlijk, filosofie is geen hard, empirisch onderzoek, maar impliceert aandacht voor creativiteit, nadenken over ... Die reflectie kan echter wel bijdrage tot een verbetering van het empirisch onderzoek. De filosofie heeft zijn eigen plaats nodig ten opzichte van alle andere richtingen. Je moet niet vergeten dat we veel bezig zijn met beleid, de visie durft dan nogal eens te ontbreken. Dat is volgens mij ook de rol van de filosofen: een visie ontwikkelen. Daar hopen wij een bescheiden bijdrage aan te kunnen leveren.” ♦

DE FIETSTEST

Op rolletjes naar Jette?

DOOR SANDRO GONZÁLEZ MASEDA

Ontdooit, bevrorenen der aarde! Koning Winter is heengegaan. Hoog tijd dus om de maffe knusheid van het kot te verlaten en de wijde wereld in te trekken. De beste manier om dat te doen is door de fiets te nemen. Vier moedige reporters trokken met een stalen ros onder het zadel de straat op om een van de routes uit de Br(ik Bike Manual aan den lijve te ondervinden. We testten de route tussen de Beurs en het UZ Jette. Vertrekpunt: Brussel Noord.

Amper de Antwerpse Steenweg verlaten, waren we de weg al kwijt. Al goed dat we uit voorzorg nog een fietskaart hadden meegenomen, want uit het kaartje in de Br(ik-guide viel niet veel af te leiden. In totaal moest de kaart vier maal worden bovengehaald eer we pakweg halverwege eindelijk wisten waarheen. De Onze-Lieve-Vrouw-Van-Laeken kerk zorgde voor de nodige verwarring op het plan, maar was nog maar de minste van onze zorgen.

Eenmaal aangekomen in Jette stonden er twee parkjes op het menu: het Jeugdпарк en het daarop aansluitende Boudewijnpark (niet het dolfinarium). De steenweg die de twee parkjes doorkruist eiste er zo na het leven van een onzer reporters. Een zanderig slingerpadje lanceerde ons naar beneden, zonder pardon de steenweg op. Gelukkig zou ons slachtoffer in de statistieken enkel te boek staan als lichtgewond. Middelman troef.

Na de parkjes te hebben verlaten was het op de terugweg een en al steenweg wat de klok sloeg. Grote banen met meerdere rijvakken in beide richtingen, en dat vaak zonder fietspad. Aangenaam is anders, zeker als je bedenkt dat de fiets van één van onze reporters te fiets bleek te kampen met sputterende versnellingen (de reparatiebon in de fietsgids van achttien euro zal nog van pas komen). Niet veel later op café waren we vooral blij dat ons avontuur niet meer schade had veroorzaakt. ⚡

Moeder, waarom fietsen wij niet?

DOOR SANDRO GONZÁLEZ MASEDA

De voorbije weken kregen studenten op alle Brusselse campussen een vreemd boekje onder de neus geschoven met daarin allerhande fietstips en -informatie op maat van de student. Deze Br(ik Bike Manual heeft zeker zijn verdiensten; het heeft minstens vier tamme studenten de fiets op geholpen (zie p.14) en ons Brussel andermaal op een nieuwe manier getoond. We ontdekten nieuwe parkjes en misschien wel het smalste fietspad ter wereld. We ondervonden aan den lijve dat de fiets nemen sneller en aangenamer kan zijn dan een volgepropte tram. Om nog maar te zwijgen van bepaalde spieren die na jarenlang vastgeroest te zijn eindelijk weer eens wat beweging gegund werden.

We ondervonden ook dat er nog veel werk aan de winkel is om van Brussel een fietsvriendelijke stad te maken. De recente berichtgeving over de 'spectaculaire stijging' van gewonden bij fietsongevallen dient genuanceerd te worden, want de stijging van fietsers was nog 'spectaculairder'. Volgens cijfers uit 2010 gebeuren slechts 1,7 procent van de verplaatsingen binnen de stad met de fiets, tegenover 56,6 procent voor de auto (daar is het autoverkeer dat van buiten Brussel komt nog niet bijgeteld). Over spectaculaire cijfers kunnen we dus niet spreken. Desalniettemin gebeuren er te veel ongevallen, is de infrastructuur niet aangepast aan de fietser en houden de meeste automobilisten geen rekening met zwakke weggebruikers. Auto's die parkeren op fietspaden, als ze er zijn, zijn schering en inslag en met de nodige dosis pech wordt je fiets ondanks het slot toch gestolen.

CHOLESTEROL

Gelukkig staat de overheid niet stil. In 2004 maakte Pascal Smet, toen nog Brussels minister voor Mobiliteit, tweerichtingsverkeer voor fietsers mogelijk in eenrichtingsstraten. Momenteel is dit verwezenlijkt in ruim 90 procent van dergelijke straten in Brussel. Tot zover het goede nieuws. Sindsdien is er vooral geïnvesteerd in plannen en promotie. Na twee ronduit deprimerende audits richtte de het Brussels Gewest een Fietscel op, maar ondertussen is ze daar alweer aan het besparen op het personeel. De audits benadrukten de

nood aan ruimte voor zowel de stilstaande als de rijdende fiets. Dit is onontbeerlijk als Brussel zijn inwoners meer aan het fietsen wil krijgen. En het heeft daar goede redenen voor: het cholesterolgehalte van de autobanen wordt stilaan alarmerend. TomTom berekende begin april nog dat Brussel de tiende grootste filestad in Europa is en tot overmaat van ramp bereikt ook het openbaar vervoer stilaan zijn plafond. In Europese steden van vergelijkbare grootte gebeuren ongeveer 20 procent van de verplaatsingen met de fiets tegenover een beschamende 1,7 procent in Brussel.

Dat ligt niet aan die koppige Brusselaars, want aan sympathieke initiatieven ontbreekt het niet. Sinds 2005 leerde het project *À vélo mesdames* ruim 6000 volwassen vrouwen fietsen. Zestig Brusselse scholen werkten mee aan een project van fietsbrevetten. Ze leidden hun leerlingen op om veilig te leren fietsen in Brussel. Ze werkten ook een fietsvervoerplan uit, waarin *fietspoolen* vaak overwogen werd, maar doorgaans praktisch onhaalbaar werd bevonden. Kritische Massa gaat al sinds jaar en dag de fiets op om het vervoersmiddel te promoten. En nu komt Br(ik er nog een schepje bovenop doen.

AMBITIE

Het beleid toont zich ondanks al die goede wil van haar bevolking en ondanks het dichtslibben van zowel openbaar vervoer als autowegen weinig ambitieus als het op investeren in fietsvoorzieningen aankomt. "De dienst Mobiel Brussel kiest er voor om langs heel wat trajecten een markering van fietspaden te voorzien naast de rijbaan. Het aanleggen van vrijliggende fietspaden langs de gewestwegen is onhaalbaar binnen de stedelijke context", aldus het BYPAD Brussel auditrapport. Op veel meer dan hier en daar wat verf op de baan hoeft de fietser voorlopig dus niet te rekenen.

Aan plannen nochtans geen gebrek. Er is sprake van Gewestelijke Fietsroutes (GFR) en een heus fietssnelwegennet (GEN). In het eerste geval gaat het over routes doorheen rustigere delen van de stad, die hoofdzakelijk nood hebben aan bewegwijzering. De gemeenten dragen hiervoor de bevoegdheid, maar lijken vooralsnog niet erg enthousiast om te investeren, ondanks voorziene subsidies. Het GEN zou Brussel met de randsteden

moeten verbinden via brede fietspaden met weinig kruispunten en zoveel mogelijk voorrang voor fietsers. Onhaalbare hellingen zouden overwonnen moeten worden met fietsliften, zoals die aan het Poelaertplein. Pascal Smet maakte er in september nog reclame voor in *De Standaard*, maar het fietsmobiliteitsplan van mobiliteitsminister Brigitte Grouwels en staatssecretaris Bruno De Lille heeft het echter slechts over het maken van een analyse in de komende jaren. Dat heeft verdacht veel weg een of ander BAM-tracé dat al in Antwerpen had kunnen bestaan.

VEILIGHEID

Met z'n allen de fiets op dus, maar moet je daar je leven niet beu voor zijn? Dat blijkt allemaal best nog wel mee te vallen. In Brussel is de kans op een dodelijk ongeval ongeveer even groot in de auto als op de fiets. In het algemeen blijkt dat de kans op een dodelijk fietsongeval daalt naargelang er meer fietsers zijn. Die trend is in Vlaamse en Waalse steden al zichtbaar, maar Brussel blijft voorlopig achterop hinken. Wat fietsdiefstallen betreft is er nog feestelijker nieuws. Hoewel ze stijgen, stijgen ze opnieuw minder 'spectaculair' dan het aantal fietsers. In Brussel loop je momenteel 0,2 procent kans dat je fiets gestolen wordt, in Leuven daarentegen heb je 2 procent op fietsendiefstal.

In conclusie is de Br(ik Bike Manual dus zeker een sympathiek initiatief, een bon bij de fietsenmaker om je fiets te onderhouden is een mooie geste en een gratis Villo-abonnement kan zeker een aantal mensen aan het fietsen helpen. De flattrackroutes zijn handig voor wie liever niet consequent badend in het zweet op bestemming aankomt en leggen naast de zwakke punten van het fietsbeleid in Brussel, ook vergeten pareltjes van onze hoofdstad bloot. Maar het blijft een druppel op een gloeiende plaat en dat is een zielig alternatief voor de tijd dat er nog enigzins sprake was van beleid inzake studentenmobiliteit. De MIVB maakte eerder al duidelijk dat het haar klanten meer wil uitmelken en onze rector vond dat studenten best de fiets op kunnen. Hij maakt daar geen slecht punt, maar het moet van twee kanten komen, toch? ♦

DE

ESDOORN

REVOLUTIE

TERWIJL DE EERSTE LENTEBLOESEMS OPNIEUW UIT HUN KNOPPEN SCHIETEN, ONTWAKEN OOK DE KOTERS VAN DE ESDOORNREVOLUTIE UIT HUN WINTERSLAAP. DE ESDOORNREVOLUTIE, SOMS OOK – LICHT OVERDREVEN – DE 'QUÉBECSE LENTE' GENOEMD, DUIDT DE GROOTSCHALIGE STUDENTENPROTESTEN AAN DIE VORIG JAAR DE CANADESE STRATEN EN KRANTENKOPPEN DOMINEERDEN EN DIE, EEN JAAR NADAT DE LONT ONTSTAK, OPNIEUW OPFLAKKEREN.

DOOR PAOLA VERHAERT

Op 13 februari 2012 kondigden studenten van de *Université Laval* de eerste in een rij van vele stakingen af. Kwelduivel en spil van rancune was Jean Charest, op dat moment de liberale premier van de provincie. Deze diende eerdaags het voorstel in om tussen 2012 en 2017 de jaarlijkse studiekost te verhogen van 2.168 dollar tot 3.793 dollar. Slechts vier weken later werden de eerste verontwaardigde studenten bijgestaan door 310.000 medestudenten, terwijl zij daarbij steun vonden van 30.000 supporters op hun manifestaties .

Vanwaar de schielijke woede? Vanaf 1968 bedroegen de inschrijvingsgelden in Quebec steeds 540 dollar per jaar, tot deze in 1990 stegen naar 1.668 dollar per jaar. Vanaf 2007 kwam daar jaarlijks een som van 100 dollar bij. Uiteindelijk kregen de studenten van 2012 een rekening van 2.168 dollar in de bus. De provincie behield daarmee de laagste inschrijvingskosten van Canada. De significante stijging verantwoordde Charest door te verkondigen dat de crisis overal woedt en dat snoeien onvermijdelijk is, maar dat herkauwd argument spuugden de studenten meteen uit. John Moore vertolkte de woede van de studenten in *The National Post*: “Are Federal Labour Minister Lisa Rait and Quebec Premier Jean Charest prepared to trim their gold-plated pensions to set an example to the students and workers they

condescendingly lecture about the "new reality"? Today's youth face a grim future not of their own making.”

VAN STUDENTENPROTEST NAAR POLITIEKE CRISIS

Het waren beschuldigingen waar Charest en zijn kabinet geen oren naar hadden. Ze keerden verder een blind oog na maandenlange protesten, toen de regering op 18 mei *Loi 78* goedkeurde. De noodwet was bedoeld om de demonstraties, die op dat moment naar schatting 300.000 deelnemers kenden, te sturen. Het wetsvoorstel legde strenge beperkingen op protesten op, waardoor het illegaal werd voor demonstranten om te verzamelen zonder dat de politie acht uur op voorhand werd gewaarschuwd en hen had voorzien van een – zelden te verkrijgen – vergunning. Simultaan werd *Loi P-6* in het leven geroepen, die onder andere het dragen van maskers tijdens betogingen verbood. Het was deze gebeurtenis die een kentering van de beweging betekende. De studentenprotesten vertegenwoordigden nu niet langer slechts een ongenoegen om studiekosten, maar explodeerden tot een politieke crisis met als mikpunt van ongenoegen het ondemocratisch gedrag van Charest en diens kabinet. Diezelfde nacht brak een, later door de politie illegaal

“Ze kijken elkaar aan als in een western.”

verklaard, protest los. Het resultaat was 69 arrestaties en meldingen van brutaal politiegeweld. De daaropvolgende weken zette de trend zich verder. Zo werd een student tijdens verhitte protesten brutaal met knuppels geslagen door vijf officieren en *geneutraliseerd*. Echter, deze harde repressie had niet het gewenste effect op de overige Quebecse burgers, zo bleek, toen op 22 mei 400.000 deelnemers op een manifestatie tegen *Loi 78* gesignaleerd werden. Een cijfer dat correspondeert met 24 procent van de inwoners van Montreal.

De tegemoetkomingen van de regering reikten niet verder dan een uitbreiding van het beursprogramma en een verlenging met twee jaar van de transitieperiode voor studiekosten. Deze werden allemaal verworpen door de studentenbonden, en ook hun voorstellen werden afgewezen door de regering. Zonder consensus en met nog steeds meer dan 150.000 studenten in staking, leek de Quebecse Lente uitzichtloos de zomer in te gaan. “Het is een gevecht. De studenten vragen enkel de stijging van het studiegeld te schrappen. De regering lijkt niet te willen toegeven. Ze kijken elkaar aan als in een western,” aldus Canadese professor Eric Martin in *Libération*. Na vijf maanden messentrekken en even lang bekvechten werd op 5 september 2012 een ministerieel decreet afgekondigd, waarin een bevroering van studiegelden

werd vermeld. De studentenbonden besloten hierop de staking stop te zetten en luidden zo het einde van de grootste studentenprotesten in de geschiedenis van de provincie Quebec.

De grootste prestatie van de studentenprotesten lag voornamelijk in het bereiken van een deelnemersaantal van historische hoogte in Canada. De prestatie die ons echter het meest bij zal blijven van de enorme mobilisatie is er eentje van de antagonist. Deëscalerende pogingen van de autoriteiten waren volledig afwezig; gratis geweld, talloze arrestaties en nog meer knuppelsslagen schering en inslag. Zozeer dat Amnesty International Canada tussenbeide kwam om de overdreven agressieve maatregelen te veroordelen. De politiekrachten, echter, lijken niet te wijken van hun warmgelopen koers. Afgelopen maart trokken honderden studenten opnieuw de straat op in Montreal om de verjaardag van de Esdoornrevolutie te vieren en hun ongenoegen te uiten over de uiteindelijke studieprijshoogte van 70 dollar per jaar. Een driehonderdtal van hen werd gearresteerd en kreeg daags nadien boetes in de bus tot 634 dollar. De lente is gegaan en teruggekomen; en dat is te merken in Quebec, waar de lucht opnieuw kleurt met rubberen kogels en geurt naar traangas. ❖

Het opmerkelijke verhaal van

Sergej Grigorjevitsj Volkonski

“De weg die ik koos, voerde mij naar Siberië, naar dertig jaar verbanning uit mijn thuisland, maar mijn overtuiging is niet veranderd en als ik het opnieuw moest doen, zou ik het precies zo doen.”

DOOR RUBEN CLAESEN

Nu ik aan het levensverhaal van mijn held, Sergj Grigorjevitsj Volkonski, begin, voel ik mij enigszins onzeker. En wel hierom: net zo goed als ik weet u, lezer, dat geschiedenis niet terug te voeren is tot de wederwaardigheden van een individu. Ik voorspel dan ook dat mijn visie op de zaken nu eens grof gesteld, dan weer kort door de bocht zal overkomen. Uiteraard heeft de scherpzinnige lezer allang begrepen, dat ik hier van meet af aan toe geneigd was, en voelt hij alleen maar ergernis dat ik zoveel vruchteloze woorden en kostbare tijd verkwest. Hierop kan ik kort en duidelijk antwoord geven: ik verkwest vruchteloze woorden en kostbare tijd ten eerste uit beleefdheid en ten tweede uit

sluwheid: opdat niemand kan zeggen dat ik hem niet heb gewaarschuwd. Hiermee is dit voorwoord ten einde. Het is volkomen overbodig, dat geef ik volmondig toe, maar aangezien het nu eenmaal geschreven is, moet het maar blijven staan. En nu ter zake.

Het verhaal dat volgen zal, loopt door de kransslagader van de Russische geschiedenis. Ons hoofdpersonage was geen tsaar of patriarch, geen dichter of opperbevelhebber. Wel is onze held gestorven aan de schrijftafel, zijn laatste krachten samenballend om het toen al gapende gat in zijn memoires zoveel als mogelijk op te vullen. “De keizer zei tegen me: 'Ik ...'”, probeerde hij het hoogstpersoonlijk

door tsaar Nikolaj I afgenomen verhoor te beschrijven, toen zijn moegetergde lijf het begaf.

HET KEERPUNT

De Volkonski's waren een invloedrijke familie en stonden van al de adellijke nesten wellicht het dichtst bij de Romanovs. Aan de borst gedrukt door het Peterburgse hof werd vorst Sergej met keizerlijke égarde opgevoed en klaargestoomd om het vaderland te gaan dienen. Als jonge officier zou zijn lichaam een eerste keer getroffen worden, en wel tijdens de Slag bij Eylau in 1807. De toen negentienjarige Sergej Grigorjevitsj werd getroffen in de zij. Voorkomend als de keizer was, som-

“Wat een waardeloos land, ze weten niet eens hoe ze iemand fatsoenlijk moeten ophangen.”

meerde hij zijn beschermeling om toe te treden tot zijn selecte groep van adjudanten. O, wat aten zij destijds uit elkaars handen.

Is het lot in staat om zoveel noodlottigheden in één scène reeds te voorspellen? Hoe het ook zij, op een dag was Sergej Grigorjevitsj, nog herstellende van zijn verwondingen, druk in de weer met de tienjarige Nikolaj Petrovitsj, de kleine broer van de keizer. Of *Monseigneur Serge* zijn speelgoedsoldaatjes in de formatie zou willen opstellen waarmee Napoleon zegevierde in Austerlitz? Eén en ander kan verklaren waarom dit verzoek de harten, jaren later, zo beroerd heeft. En ja, niet in het minst omdat deze knaap, zo'n twintig jaar later, keizer Nikolaj I werd en onze held naar Siberië zou sturen.

Maar, allereerst, daar marcheerde Napoleon in 1812 de rivier Memel over, reikhalzend uitkijkend naar Ruslands spoedige overgave. “Avant deux mois, la Russie me demandera la paix”, weet u wel. De veldtocht van Napoleon zou bepalend worden voor het verdere leven van Sergej Grigorjevitsj. Zo schreef de generaal-majoor, na de grote veldslag bij Borodino, aan zijn broer: “De boeren van Rusland hebben de eer van het land hooggehouden. Het mogen dan slechts lijfeigenen zijn, maar deze mannen hebben als burgers gevochten voor hun moederland.” Eenzelfde geluid klonk toen hij bij keizer Alexander ging rapporteren over de voortgang van het krijgsbedrijf. “U kan trots op ze zijn, want iedere boer is een patriot.” Maar steunt de adel de keizer wel? “Majesteit, ik schaam mij dat ik tot hen behoor. Zij belijden hun trouw aan het vaderland uitsluitend met woorden.”

Ziedaar de breuklijn die aan de basis ligt van de opstand in 1825 waar Sergej Grigorjevitsj zich later aan zou wagen. Was Ruslands verwesterde adel niet gedoemd om in twee kampen opengeritst te worden, dan heeft Napoleons offensief in ieder geval de duimschroeven flink aangedraaid. Sergej

Grigorjevitsj, samen met heel wat andere adellijke officieren, kon niet langer aanzien hoe de lijfeigen soldaten, en bij uitbreiding de lijfeigenen in heel Rusland, als menselijk vee bekeken en behandeld werden.

Er moest een kentering komen. “We wezen de harde discipline van het oude systeem af en probeerden met vriendschap de liefde en het vertrouwen van deze mannen te winnen.” Plots gingen officieren veldscholen voor de geknechte soldaten oprichten en werd er zelfs openlijk gesproken over een mogelijke afschaffing van de lijfeigenschap. Sergej Grigorjevitsj schreef in die periode ook zijn *Aantekeningen over het leven van de Kozakken in onze bataljons*, waarin hij ideeën lanceerde als de oprichting van een staatsbank, coöperatieve graanopslag en het stichten van openbare scholen.

De drie jaren die volgden op het gedenkwaardige jaar 1812 waren voor heel wat officieren een periode van inspiratie. Onze held zou de Franse troepen op de hielen blijven zitten en achtervolgen tot in Parijs, hen geregeld bestokkend met guerrilla-aanvalen. Eenmaal aangekomen in de lichtstad, kon hij gesprekken aanknopen met François-René de Chateaubriand en Benjamin Constant, zelfs met enkele officieren van Napoleon, en liet hij ook niet na het Kanaal over te steken. In Londen maakte hij in het Lagerhuis de gesprekken mee over de krankzinnigverklaring van koning George III en had hij het plan opgevat om door te reizen naar de Verenigde Staten, totdat Napoleon zijn ballingschap op Elba eenzijdig opzegde. Sergej Grigorjevitsj werd terug naar Rusland geroepen.

DE ONTNUCHTERING

In 1815, nadat hij ook deelgenomen had aan het Congres van Wenen, kreeg Sergej Grigorjevitsj het bevel over het Azov-regiment in de Oekraïne. Het land dat hij aantrof, kon onder geen beding wed-

ijveren met de liberale verworvenheden die hij in West-Europa had mogen meemaken. Onze held, samen met zijn officieren-strijdmakers, voelde wrok tegen de heersende orde. Er was rebellie in hen geslopen. Onder deze generatie, *de Kinderen van 1812*, zou de beweging van de dekabristen ontstaan. Ook Sergej Grigorjevitsj maakte er deel van uit. Of, zoals een dekabrist ooit liet optekenen: “Wij hadden deel gehad aan de grootste gebeurtenissen in de geschiedenis, en de terugkeer naar het lege bestaan van Sint-Petersburg was ondraaglijk. Het ijdele geklets van oude mannen over de zogenaamde deugden van het verleden konden we niet meer aanhoren. We waren hun honderd jaar vooruit gesnel.”

Was hun verontwaardiging dan ook niet terecht? Had tsaar Alexander zijn tamelijk vooruitstrevende beleid in 1812 niet omgebouwd tot een reactionair regime, de sporen de verkeerde kant van de geschiedenis uitgestuurd? Keizer Alexander stuurde zijn ‘al te Franse’ adviseur Speranski in ieder geval de laan uit. Zijn grondwetsontwerp is er nooit gekomen. De baan lag open voor Aleksej Araktsjev, minister van Oorlog, die vanaf 1812 een steeds grotere invloed kreeg op de keizer. Onder zijn bewind kregen de staalharde militaire landbouwkampen vorm, reservistenkampen voor de lijfeigenen waarin werk op het land gecombineerd werd met Spartaanse militaire training.

Neen, het stuitte enkel op het onbegrip van de Kinderen van 1812. Geheime genootschappen kregen vorm en ook Sergej Grigorjevitsj werd in het gekonkel opgenomen. O, wat hadden zij er genoeg van. Genoeg van de balzalen, voor de dekabristen het toppunt van gekunsteldheid. Ze droegen hun zwaard om de aanwezige adelschare te informeren dat zij van hun gedans echt niet gediend waren. Voor de dekabristen ernstiger zaken, de studie werd hun tijdsbesteding. En ja, als zij samen waren, dan werd er gedronken. Veel ge-

“Onoprechtheid. Dat is de ziekte van de Russische staat.”

de meer gematigde officier Nikita Moeravjov en de dichter Rylejev. De aspiraties van de beide fronten waren verschillend: het Noordelijke Genootschap zag heil in een constitutionele en parlementaire monarchie, terwijl Pestel pleitte voor de vestiging van een revolutionaire republiek en de afzetting van de tsaar, met inbegrip van de afschaffing van de lijfeigenschap.

Hadden de Kinderen van 1812 de rampspoed dan werkelijk niet zien naderen? Er was geen leiding, geen

organisatie, geen samenhang. Oorspronkelijk voorzien voor 1826, moesten de dekabristen plots in allerijl ageren: tsaar Alexander stierf, nu moest er gehandeld worden. Samen weigerden zij trouw te zweren aan Alexanders opvolger, Nikolaj Petrovitsj. Op 14 december, de dag van de gelofte van trouw aan de vroegere speelkameraad van Sergej Grigorjevitsj, verzamelden de dekabristen drieduizend van hun troepen voor het Peterburgse Senaatsplein, hen voorliegend dat Nikolaj Petrovitsj de onrechtmatige troonopvolger was, en dat ten nadele van de onder de troepen tamelijk populaire Konstantin, de oudere broer van Alexander en Nikolaj Petrovitsj.

Om “Konstantin en de constitutie!” riepen zij op die noodlottige winterdag. Nikolaj Petrovitsj, die bloedvergieten op zijn eerste keizersdag wilde vermijden, stuurde twee onderhandelaars af op de mui-

ters, maar beiden werden zij doodgeschoten door Pjotr Kachovski, die te enen male eigenlijk op de nieuwbakken keizer had gericht. Het liep al tegen de avond toen Nikolaj Petrovitsj alsnog het bevel tot vuren gaf. Niet veel later was de opstand afgelopen. Zestig soldaten stierven, de leiders werden opgepakt en opgesloten in de Petrus- en Paulusvesting. Ook de opstand in het zuiden mislukte toen de troepen van Pavel Ivanovitsj Pestel uiteengedreven werden nog voor ze Kiev konden bereiken. Enkele dagen na de kroning werd ook onze held gevat. Het aanhoudingsbevel was persoonlijk ondertekend door Nikolaj Petrovitsj.

Hoe moet onze held zich in die tumultueuze dagen gevoeld hebben? Het kan niet anders of de trots die hij koesterde werd ook door angst geregeerd. ‘Clementie’, door sommigen zo betiteld, zou echter zijn deel worden tijdens het allereerste showproces in de geschiedenis van Rusland. Er moest bloed vloeien, en wel snel; dit voorbeeld diende de kop ingedrukt. Vijf vonnissen spraken de nochtans afgeschafte terdoodveroordeling uit. Onder hen: Pestel, Rylejev en Kachovski. Het zouden de allerlaatste publieke terechtstellingen van Rusland worden, maar o, wat was men die julidag op bloed belust. Toen het voor de ophanging bestemde touw van één van hen het gewicht niet kon dragen en de veroordeelde levend op de grond deed neerzijgen, bewees Het Gezag zelve wat de inspiratie voor de dekabristen was: de executie werd, tegen de gebruiken in, hernomen. De vijf moesten eraan, menselijkheid kon wachten. “Wat een waardeloos land, ze weten niet eens hoe ze iemand fatsoenlijk moeten ophangen”, werd opgetekend als iemands laatste woorden.

Onze held kon het schavot vermijden. Had het te maken met de goede connecties die de Volkonski’s nog steeds hadden met het hof, of was het de persoonlijke band die Nikolaj Petrovitsj deelde met Sergej Grigorjevitsj en hem bewoog om de officier te ‘sparen’? Het verdict was nochtans niet licht te

Isaar Nicolaas I

dronken. Hun ruwe, boerse mentaliteit die door de luchtsprekende salonhabitués zo op de korrel werd genomen, moet voor de dekabristen zelf een heerlijke uiting van volkse kameraadschappelijkheid geweest zijn, als een provocatie ten aanzien van de laffe aristocraten die “naar hun landgoederen waren gevlucht” toen Moskou in brand stond.

DE REVOLTE

“Ik ben nooit meer zo gelukkig geweest als toen. Ik was trots op het feit dat ik iets deed voor de mensen – ik was hen aan het bevrijden van tirannie”, zo blikte Sergej Grigorjevitsj terug op de aanloop naar de Dekabristenopstand van 14 december 1825. Onze held fungeerde als correspondent tussen de twee broeihaarden, het Kiev van de radicale, door de jakobijnen beïnvloede gangmaker Pavel Ivanovitsj Pestel en het Sint-Petersburg van

noemen: hij verloor zijn adellijke titel, al zijn land en lijfeigenen en zijn militaire decoraties, met inbegrip van die van 1812. Drie decennia moest Sergej Grigorjevitsj Volkonski in Siberische ballingschap doorbrengen.

Sergej Grigorjevitsj begon op de dag van de kroning van Nikolaj Petrovitsj aan zijn lange tocht. Moeder Alexandra koos echter voor het bijwonen van de kroning. 's Anderendaags bleef ze de hele dag te bed. "Ik kan alleen maar hopen dat de familie verder van monsters verschoond zal blijven", bracht ze tussen de tranen door uit. Later hoorde onze held hoe zijn moeder over hem sprak: "Il n'y a plus de Serge." "Die woorden hebben mij in al die jaren van ballingschap achtervolgd. Zij heeft ze niet alleen gezegd om haar geweten te sussen, maar ook om te rechtvaardigen dat ze mij verraden heeft", schreef hij hier vele jaren later over.

Plichtsbewustheid was een kenmerk van de Russen, maar wat als die plicht niet duidelijk afgebakend meer is? Alexandra was trouw aan haar tsaar, maar Maria Nikolajevna Volkonskaja, de echtgenote van onze held, koos wel voor haar geëmaal. Zij reisde Sergej Grigorjevitsj achterna en liet daarmee hun zontje achter in Sint-Petersburg. Had zij immers niet het gedicht *Natalja Dolgoroekaja* van de inmiddels terdoodveroordeelde Kondrati Fjodorevitsj Rylejev gelezen?

*Ik ben alles vergeten, mijn geboortestad,
De rijkdom, eer, de naam van mijn familie,
Om met hem de kou van Siberië te delen
En de willekeur van het lot te verduren.*

Een jaar na haar aankomst in Siberië overleed hun zoon. Vlak voor Maria Nikolajevna's dood, na al die jaren vrijwillige ballingschap, schreef ze: "Het enige thuis dat ik ken, is het stukje aarde waar mijn zoon begraven ligt."

DE VERWIJDERING

Het huwelijk van onze held zou in het verre Siberië danig op de proef gesteld worden. Sergej Grigorjevitsj zou in de loop der jaren steeds meer vervreemden van zijn Maria Nikolajevna. Aanvankelijk waren de bannelingen erg op het collectief aangewezen. Ze gingen een heuse commune vormen en de voormalig adellijke intelligentsia moest voor hun eigen levensonderhoud instaan. Waarlijk, daar zou niet iedereen zomaar mee om kunnen gaan. Onze held, daarentegen, was gelouderd door de vele veldslagen en marsen die hij destijds met zijn manschappen ondernomen had. Het duurde niet lang, of hij ging zich steeds meer onder de boeren mengen. Hij liet zelfs zijn baard staan. In 1844 mochten de Volkonski's naar Irkoetsk verhuizen. Toen had het echtpaar al twee kinderen gekregen, Misja (1832) en Jelena (1834).

Maria Nikolajevna zou daar vrij snel in de kringen van de provinciegouverneur opgenomen worden,

overigens een groot bewonderaar van de Dekabristenopstand. Ze deed heel wat voor de plaatselijke gemeenschap: zo richtte ze een theater, een tehuis voor vondelingen en verscheidene scholen op. Hoe contrasteert dit niet met de handel en wandel van Sergej Grigorjevitsj. De aristocratische sfeer kon hem allerminst bekoren. Liever bracht hij zijn tijd door op zijn boerderij te Oerik, al kon hij zijn echtgenote de mondaine wereld natuurlijk niet weigeren.

De kloof tussen het echtpaar werd langzamerhand te groot. Ze gingen feitelijk uit elkaar. Maria Nikolajevna frequenteerde toen al de Italiaanse dekabrist Alessandro Poggio. Geruchten staken ook de kop op dat Sergej Grigorjevitsj niet de vader van de kleine Misja en Jelena zou zijn. Tot aan het einde van zijn leven heeft hij met die angst moeten worstelen.

"Ik vertrouw niemand met connecties in de hogere kringen. Er is meer eerlijkheid en oprechtheid te vinden bij de boeren van Siberië", schreef onze held aan een oude dekabristenvriend. In Siberië ging hij geloven dat de hoop op echte democratie bij de boerenbevolking gezocht moest worden. "Het is jong en kinderlijk, primitief en ruw, maar rijk aan natuurlijke hulpbronnen. Een Amerika waar pioniers niet worden verdrukt door lijfeigenschap of de staat. Handwerk is zo gezond en het is heerlijk als je daar je gezin van kunt onderhouden en het ook ten goede komt van andere mensen."

Niet alleen bezat Sergej Grigorjevitsj de aspiraties, hij was ook nog eens een landbouwvernieuwer op zichzelf. Hij liet allerhande boeken en zaad uit Europees Rusland naar Siberië transporteren en meer dan eens kwam het voor dat het hele dorp aan 's mans lippen gekluisterd was om de nieuwste snufjes nader te leren kennen. Onze held was één van de boeren geworden, en die boeren respecteerden hem ook in hun midden, veel meer dan andere edelen.

DE TERUGKEER

Nieuwe heren, nieuwe wetten, dachten velen na het overlijden van tsaar Nikolaj I Petrovitsj. De lucht was vervuld van hoop op politieke hervorming. Onze held keerde daarom terug naar Europees Rusland. "Onoprechtheid. Dat is de ziekte van de Russische staat. Onoprechtheid en haar zusters hypocrisie en cynisme. Zonder hen zou Rusland niet kunnen bestaan. Maar het gaat er immers niet alleen om dat men bestaat, maar ook dat men met waardigheid bestaat. En als we eerlijk zijn tegenover onszelf, dan moeten we toegeven dat als Rusland niet anders kan bestaan dan hoe het in het verleden heeft bestaan, het niet verdient te bestaan."

De nieuwe tsaar, Alexander II Nikolajevitsj, opende zijn regeerperiode als het ware met het ongedaan maken van de verbanning van de dekabristen.

Negentien van de honderdeentwintig dekabristen kwamen uiteindelijk terug. Sergej Grigorjevitsj was hierna geregeld te gast in de Moskouse huizen van de slavofielen. O, wat was hij een attractie. Studenten genoten van zijn gezelschap, wat een scènes moet dat opgeleverd hebben! De baard bewonderend, genietend van zijn kalme en vriendelijke uiteenzettingen, hopen dat ze eindelijk de man gevonden hadden die hen vertellen kon wat het boerenleven precies was. Want iedereen was toen in de ban van de boeren, die toen beschouwd werden als de sleutel naar de Russische identiteit waar toch al o zo lang naar gezocht werd. Sergej Grigorjevitsj was de schakel in hoogst eigen persoon tussen de dekabristenbeweging van de Kinderen van 1812 en de *narodniki*, populisten, van de tweede helft van de 19de eeuw, die een revolutionair socialisme voor Rusland predikten.

Kwamen er iets betere tijden aan voor de lijfeigenen, dan namen de krachten van Sergej Grigorjevitsj zienderogen af. Onze held werd moe en de angst sloeg hem om het hart dat hij de Grote Bevrijding niet meer zou meemaken: de afschaffing van de lijfeigenschap. De gesprekken en onderhandelingen waren nochtans aan de gang onder keizer Alexander II Nikolajevitsj, maar Sergej Grigorjevitsj kon niet blijven toekijken. Hij schreef zijn eigen plannen die veel later, voor en tijdens de Eerste Wereldoorlog, onder andere als basis gebruikt werden voor de landbouwhervormingen. Had men maar vroeger naar onze held geluisterd! Desalniettemin, toen hij het nieuws in 1861 over de afschaffing van het lijfeigenschap vernam, schreef hij: "Dit is het gelukkigste moment van mijn leven."

Werd onze held dan in al zijn eer en glorie hersteld? Dat niet. Zijn aanvragen ter teruggave van zijn titel, bezittingen en decoraties werden geweigerd. Zelfs de oorlogsmedailles van 1812 werden hem niet gegund. Uiteindelijk kreeg hij zijn medailles in 1864, een jaar voor zijn dood, alsnog terug. Veel later, in 1903, zou een neef van onze held aan tsaar Nikolaj II Alexandrovitsj vragen om ook het portret van Sergej Grigorjevitsj terug te hangen in de Heldengalerij, tussen al de andere militaire leiders, aan het Peterburgse Winterpaleis. De tsaar antwoordde: "Ja, natuurlijk. Het is allemaal zo lang geleden."

DOOR JUSTINE MOONENS
FOTOGRAFIE: LUDO GOOSSENS

Nadat hij jaren afwezig is geweest, hebben we eindelijk weer de kans om in Vlaanderen en Brussel een vos tegen het lijf te lopen. De vos was hier namelijk ooit bijna uitgestorven. Dankzij strengere jachtwetten en een succesvolle orale inentingscampagne tegen hondsdolheid is hij sinds de jaren '90 aan een revival bezig.

Niet iedereen is hier echter van gediend. Vaak

wordt de vos als een probleemdier beschouwd. Sommige belangengroepen, zoals de jachtlobby, zijn al jaren vragende partij om het hele jaar door op vossen te mogen jagen. Ook pluimveehouders zijn meestal niet opgezet met het grotere aantal vossen. Milieu-organisaties zoals Natuurpunt en Vogelbescherming Vlaanderen ijveren daarentegen al jaren voor de waardering voor de rol van de vos in het ecosysteem en hebben al vaak de argumen-

ten tegen vossenjacht belicht. Ook uit wetenschappelijke hoek komt steeds meer weerstand tegen de jacht als vorm van natuurbeheer.

Vossenjacht is zelfs verheven tot een symbooldossier inzake politieke en wetenschappelijke incorrectheid. Ondanks wetenschappelijke bewijzen die staven dat vossenjacht niet tot minder vossen leidt en onnodig is, heeft Vlaams minister van

te verklaren. Ondanks de schaarse open ruimte in Vlaanderen, is het wel duidelijk dat de vos in veel gebieden zeer makkelijk bejaagbaar wordt.

De situatie voor de vos dreigt nog benarder te worden als het voorstel van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voor het jachtopeningsbesluit 2013-2018 van de jachtverenigingen er door komt. Zij stellen voor om de vos bijna het hele jaar door bejaagbaar te maken met een gewone jachtperiode van 1 oktober tot en met 14 februari en een bijzondere jacht gedurende de rest van het jaar, met uitzondering van 15 maart tot 15 mei.

HEEFT VOSSENJACHT NUT?

Ondanks dat er elk jaar meer vossen worden geschoten, blijkt uit onderzoek van het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) dat er niet minder vossen voorkomen. Dit fenomeen noemt men het 'snoei-geeft-bloei'-principe. Door de verminderde concurrentie door het afschot gaan de overlevende vossen maximaal investeren in de voorplanting. Zowel het aantal worpen, als de grootte van de worpen gaat hierdoor omhoog. Het totaal aantal vossen neemt dus niet af. In normale omstandigheden krijgen vossen drie tot vier jongen, wanneer de populatie bejaagd en verstoord wordt krijgen ze er zes à zeven.

In natuurlijke omstandigheden kan een vos wel tien jaar oud worden. In Vlaanderen

Als de populatie vooral bestaat uit oudere dieren die niet wegtrekken, omdat ze al een vast territorium veroverd hebben, dan is er veel minder kans dat een ziekte verspreid wordt.

De vos heeft bovendien een belangrijke ecologische functie als toppredator. Daarom hebben ze geen natuurlijke vijanden. Dat wil zeggen dat de populatie vossen in de natuur niet gereguleerd wordt door een andere predator, maar dat er een zelfregulerend effect optreedt. De populatiegrootte wordt voornamelijk bepaald door het voedselaanbod en de territoriumgrootte.

Door zijn rol als toppredator maakt Reinaert zich niet geliefd bij jagers, hij is namelijk hun rechtstreekse concurrent van hen. Op zijn menu staan konijn, fazant, patrijs, ... Soorten die ook geliefd zijn als jachtwild. De 'schade' die vossen aan het jachtwild veroorzaken, wordt door jachtgroeperingen vaak als reden aangehaald om het afschot te verhogen. Maar is de jacht op deze soorten dan wel echt nodig? Is het niet verstandiger het 'beheer' van deze soorten over te laten aan toppredatoren zoals de vos?

Een ander argument tegen de bijzondere bejaging is dat deze geen rechtsgrond heeft. Bijzondere bejaging op de vos is toegestaan op percelen op vijfhonderd meter van waar schade verwacht wordt. Het jachtdecreet van 24 juli 1991 bevat echter geen rechtsgrond voor dreigende schade, enkel voor bestrijding in geval van toegebrachte schade (Art 22. Jachtdecreet 24/04/1991). Vogelbescherming Vlaanderen heeft dan ook bij de Raad van State een verzoekschrift tot de nietigverklaring van deze wet ingediend.

Het is duidelijk dat de bejaging van de vos in Vlaanderen maar één doel heeft: het plezier van de jagers en daarvoor moet alle concurrentie worden uitgeschakeld. Alle andere argumenten gaan niet op. Van een vossenplaag is geen sprake en pluimveehouders kunnen probleemloos hun geliefde dieren beschermen door hun dieren in een eenvoudig nachthok te plaatsen of voldoende hoge en deels ingegraven omheiningen te plaatsen.

WETENSCHAP IN HET BELEID

Het is te hopen hopen dat het nieuwe jachtopeningsbesluit dat op 1 juli van kracht gaat op gefundeerde wetenschappelijke argumenten is gebaseerd en dat lobbywerk door de jachtverenigingen niet al te veel sporen nalaat. Het kan niet zo zijn dat de politiek de wetenschap naast zich neerlegt. Niet enkel de vos dreigt het slachtoffer te worden van dit onwetenschappelijk bestuur van de Vlaamse regering, ook soorten als de steenmarter, wintertaling, meerkoet en zelfs de zeldzame watersnip, die als ernstig bedreigd genoteerd staat, staan op de rode lijst. Ter gelegenheid van het nieuwe jachtopeningsbesluit heeft Hubertus Vereniging Vlaanderen het voorstel ingediend deze soorten opnieuw te bejagen. Alweer is hier geen enkel wetenschappelijk motief voor te vinden. ❖

Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege beslist om de bijzondere bejaging toch in te voeren. Dit is een jachtvorm die met als doel de schade aan eigendommen (zoals pluimvee, nvdr.) te voorkomen. Bijzondere bejaging valt niet onder de gewone jacht en houdt in dat men ook mag jagen buiten het jachtseizoen, mits er gepaste maatregelen zijn genomen binnen vijfhonderd meter van het perceel waar er schade verwacht wordt. Deze voorwaarden zijn er zagezegd om de vos niet vogelvrij

is dat echter zelden het geval. Nu schiet men jaarlijks ongeveer 1/3 van de populatie vossen. Hierdoor worden er maar heel weinig vossen ouder dan twee jaar. Deze onnatuurlijke leeftijds piramide houdt ook gevaren voor de volksgezondheid in. Aangezien jacht zorgt voor veel jonge dieren in de populatie, moeten deze ook allemaal op zoek naar een territorium, waarvoor grote afstanden worden afgelegd. Hierdoor heeft bijvoorbeeld de vossenlintworm meer kans om zich te ver-

De eerste bescheiden tekenen van verzet verschijnen aan de Zuid-Amerikaanse horizon. Met vallen en opstaan. Al in 2008 werd Ecuador de eerste staat die zichzelf vrij verklaarde van genetisch gemanipuleerde zaden en gewassen. Een formeel verbod werd er zowaar ingelijfd in de constitutie van het land. De ggo-zaadmarkt is voor 53 procent in handen van het in de Verenigde Staten gevestigde Monsanto en Dupont en het Zwitserse Syngenta, allen alom tegenwoordig in Zuid-Amerika, de tweede grootste regio ter wereld inzake productie van ggo-voedsel.

Dat het politieke moed vergt om te weerstaan aan dergelijke regionale tendens, gerugsteund door dergelijk quasi-monopolietriumviraat staat buiten kijf. Weerstaan aan dit kapitaalgeweld blijkt echter geen sinecure. Ecuadoriaans president Rafael Correa, nochtans vermaard om zijn linkse politiek en vriendschap met Chavez, zwichtte onder het gewicht van de industriële lobby en riep op tot een herziening van de grondwet. Ook presidente Cristina Fernandez de Kirchner van Argentinië, waar reeds zestig procent van de landbouwproductie artificieel is, bezweek onder de eis van Monsanto om een verbod in te stellen op het herzaaien van ggo-zaaigoed, hetgeen de landbouwer contractueel zou verplichten elke oogst nieuw zaad aan te kopen. Een gekende strategie van Monsanto om haar miljardenwinst aan te vetten.

In Peru daarentegen werd begin april overgegaan tot een geheel verbod op import, productie en consumptie van ggo-gewassen voor een termijn van tien jaar. Het initiatief kwam er nadat onderzoek uitwees dat 77 procent van de in de supermarkt meest geconsumeerde goederen positief testte op de aanwezigheid van ggo's. De nieuwe wetgeving wordt als noodzakelijk gepercipieerd om 's lands rijke biodiversiteit, voornamelijk aan aardappelen, en opkomende organische exportproductie te beschermen. Sterker nog, de regering zou zich er in de toekomst formeel toe verbinden de kleine boer, en dus voornamelijk het inheemse volk, een hand boven het hoofd te houden teneinde het natuurlijke potentieel van de biodiversiteit ten volle te benutten. Een zoveelste kaakslag voor de landbouwchemische giganten.

Streven naar voedselsoevereiniteit overtreft de eigen aspiraties. Het is een strijd voor autonomie, economische en politieke emancipatie en ecologische preservatie. Het verdrijven van ggo-giganten wordt gezien als bescherming van het traditionele klein boerenbedrijf en de inheemse cultuur, een ambitie die moeilijk te rijmen valt met het Westers efficiëntiedenken. Weerstaan aan de agro-industrie is weerstaan aan de onderdrukking van de traditionele landbouw. Een noodwendigheid, zo blijkt. In de Verenigde Staten inde Monsanto 23 miljoen dollar nadat 400 boeren werden aangeklaagd voor contractbreuk en de vermeende schending van het ggo-patent. In feite werden

hun velden besmet door overgewaaid stuifmeel van nabij gelegen ggo-velden of ontkiemde het zaad van de oogst van het voorgaande jaar.

De groeiende roep om economische zelfbeschikking, in één adem gekoppeld aan politieke autonomie, vormt allicht het grootste nalatenschap van wijlen Hugo Chavez. Hoewel onovertroffen, gaf El Comandante tien jaar geleden het startschot aan de Bolivariaanse revolutie die Venezuela nu lijkt te overstijgen. Sinds diens aantreden werden in de bakermat van het Bolivariaans socialisme niet minder dan 1162 bedrijven genationaliseerd, voornamelijk in de energie –en voedselsector en grotendeels ten koste van buitenlandse handelsbelangen. Het verbannen van Monsanto in Peru en Ecuador verbleken dan wel tegenover deze verwezenlijkingen, en ze hoeven niet per se geïnspireerd te zijn op Chavez' 'socialisme van de 21ste eeuw', ze zijn op z'n minst kiemen van verandering voor een continent dat in de wereldpolitiek slechts een historisch zelfbewustzijn heeft als speelbal van de blanke man.

Na het einde van de wereld:

Sirius

DOOR ALVARO AVELAR

Ik schrok mij het spreekwoordelijke apezuur toen ik las dat op 22 april de documentaire Sirius in Los Angeles inpremière gaat. Sirius is een documentaire van medicus Steven Greer en regisseur Amardeep Kaleka. Greer heeft een belangrijke functie binnen de organisatie CSETI, het Centrum for the Study of Extraterrestrial Intelligence. Hij is tevens medeoprichter van The Disclosure Project, een onderzoeksgroep die feiten over buitenaardse wezens verzamelt en zoekt naar buitenaardse technologieën, zogenaamde classified advanced energy and propulsion systems. Later is deze groep Sirius Disclosure gaan heten, vandaar waarschijnlijk de titel van de film. Voor u met een volle portefeuille naar de cinemazalen trekt, ziehier de beknopte achtergrond van de film Sirius en de wantrouwige mening van yours truly.

Op de dag van de première is het, toeval of niet, ook Earth Day. De organisaties CSETI en Sirius Disclosure beweren dat buitenaardse wezens ons al millennia bezoeken maar dat dat geheim gehouden wordt door de politiek en de olie-industrie. De buitenaardse wezens die ons zagezegd hebben bereikt, bezitten technologieën, waardoor ze — hou u vast — sneller kunnen reizen dan het licht. Deze buitenaardse technologieën, de 'classified advanced energy and propulsion systems', worden volgens hen door regeringen tegengehouden in het voordeel van oliebedrijven. Dit omdat de buitenaardse technologieën groene en efficiënte energie kunnen produceren waardoor iedereen over meer dan voldoende energie zou kunnen beschikken zonder vervuilende aardolie of aardgas te gebruiken.

Volgens de maker is er geen discussie over het feit dat deze wezens onze planeet hebben bezocht en nog steeds bezoeken: “The evidence regarding this subject is clear and overwhelming: it has not been difficult to make a compelling case for the reality of UFOs per se. What is a greater challenge is elucidating the architecture of secrecy related to UFOs.” De vraag is volgens dr. Greer eerder waarom dit niet wordt bekendgemaakt.

CSETI en Sirius Disclosure beweren dat ze geheime documenten bezitten van het Pentagon en andere machtsinstellingen, waarmee ze kunnen bewijzen dat de Amerikaanse overheid het verspreiden van informatie over het buitenaardse heeft verboden. Ze hebben uiteraard ook kiekjes en video's kunnen maken van de beruchte Unidentified Flying Objects. Er bestaan zelfs beelden van een écht buitenaards wezen. Jawel, in de teaser/trailer van Sirius zien we

beelden van een 'E.T.' die gevonden werd in Chili. Zeer indrukwekkende beelden, het wezentje — het is maar enkele centimeters groot — voldoet aan alle voorwaarden van het fenotype van een stereotype alien. Het heeft een groot hoofd, is kaal, heeft lange vingers en is voornamelijk dood.

Na de verhalen over de Illuminati, de Maya's en 9/11 zal dit verhaal de wereld — zeker de Amerikaanse wereld — weer enige tijd bezighouden. We moeten natuurlijk wachten tot we de film kunnen zien vooraleer we het serieus kunnen falsifiëren. Misschien is het deze keer geen hoax! Misschien verschijnt hier binnenkort een artikel dat geschreven is vanuit een heel ander perspectief. Ik moet toegeven, de plot is in ieder geval aantrekkelijk. De industrieën zijn de schuldigen, de politiek is corrupt, al onze energieproblemen zullen weldra opgelost zijn. Het is de natte droom van wij die — in, raar maar waar, in Etienne Vermeersch' woorden — ons hart aan de linkerkant hebben. Het is al helemaal top voor de paranoïde-schizoïde burger en de sensatiezoekende mens.

Één ding vraag ik me toch wel af. Waarom zijn de makers van Sirius nog niet naar — laat ons zeggen — Ecuador moeten vluchten? Ik dacht dat Ecuador het eindstation was geworden voor revolutionaire en bedreigende klokkenluiders. Misschien hebben Greer en zijn vrienden een beetje hulp gekregen van hierboven. Één ding is zeker, CSETI en Sirius Disclosure menen het 'sirius'. ♦

Het Nieuws van Ooit

DOOR SANDRO GONZÁLEZ-MAEDA EN KENNETH PONTZEELE

JAN BECAUS GEEFT DICTIE AAN PROFFEN

Naar aanleiding van de verplichte taalproef die proffen binnenkort zullen moeten afleggen om college te mogen geven in een andere taal kwam Jan Beaus dictie geven aan de VUB. In een volgelopen aula Q maakte hij zijn *kumbek* als leerkracht nu zijn pensioen bij de VRT nakend is. De rest van de week werden dwalende proffen gesignaleerd in gangen en rotules, mompelend zich het hoofd brekend over “coping with copying a copious copy in the centre of the crazy copy centre, creates a crazy quest for copies in the centre of crazy copy centre”. Professor De Vos werd per abuis gecolloqueerd toen hij bleef struikelen over zijn woorden.

Naar verluidt was Beaus vooral populair bij proffen uit de richtingen *Shpòrwt*, *Mahketing* en het *Bwussels Instituut for Kuntemporèri Sjainees Studies*.

RUBEN CLAESEN WEIGERT STUDENTEN-PULITZER

Ruben Claesen, de wereldwijd geroemde auteur die doorbrak bij studentenpublicatie *De Moeial* steigert bij de gedachte een prijs in ontvangst te moeten nemen. Hij vreest bij acceptatie van de prijs geïncorporeerd te worden in het establishment. “Monsterlijk. Monsterlijk.” laat hij op een rustige manier weten. Claesen wil niet dat zijn vroegere politieke “fouten”, of “transgressies tegenover het heersende bourgeois cultuurparadigma”, zoals hij het noemt, vergeven worden door de grote bonzen van het prijscomité. Ook vreest hij dat het prijzengeld aan de lage kant zal zijn.

SATAN VRAAGT POLITIEK ASIEL AAN IN ECUADOR

De gevallen engel Lucifer, vorst van de onderwereld, heeft zich vandaag gepresenteerd in Quito, Ecuador, om politiek asiel aan te vragen. Sinds de teraardedraging van Barones Thatcher is het volgens Beëlzebub ondraaglijk geworden in de negen cirkels van de hel. “Na slechts enkele uren in de diepste cirkel van de onderwereld begon dat mens een staatsgreep te plannen”, aldus de Antichrist. Volgens hem wordt de Hel nu geregeerd door 'Maggie Magma de eerste lady van de hel' zoals ze zich sindsdien laat noemen. “Nog geen seconde nadat ze de macht uit mijn klauwen had gegrepen, begon ze alweer aan een megalomane privatiseringsgolf! Het voorgeborgte verkocht ze als de wiedeweerga aan een of andere Lakshmi Mittal, die zijn aardse productie outsourcee naar het Vagevuur. Wij hielden naar verluidt de belasting op arbeid tenminste draaglijk. Ook de gratis flesjes magma voor de demonenkinderen moesten eraan geloven, wat haar algauw de bijnaam “Thatcher Magmasnatcher” opleverde, tot dat haar ter ore kwam natuurlijk”, getuigde Mephistopheles in een eerste gesprek bij de Ecuadoriaanse dienst vreemdelingenzaken. “Ook op persoonlijk vlak klikte het niet echt tussen de twee. “Ik had nochtans een gepaste job voor haar voorzien, aangezien ze de Iron Lady werd genoemd zette ik haar aan de strijk, maar daar had ze na twee uur haar vakbondsdelegé al neergestoken, tja ...”

VOSSENJACHT OP DE CAMPUS

De liberale studentenorganisatie LSVS organiseert binnenkort een vossenjacht op de campus van de VUB te Etterbeek, ter ere van de onlangs overleden Barones Thatcher. En dit in de traditionele Britse outfits, dus de gepaste top hat met bijpassend rode pitteleer en rijlaarzen. “We doen dit om de landbouwbelangen op de campus te vrijwaren, en ook uit vrees voor de ziektes die dit ongedierte verspreidt, zoals de pest of proletaritis. Maar we gaan ook mee met onze tijd, in plaats van paarden zullen we hiervoor blitse Segways gebruiken” aldus de Public Relations Manager van het LSVS. Professor

De Vos, net terug uit het ziekenhuis, is naar verluidt op zijn hoede. Er zou bovendien worden gevreesd voor acties van “groenrode pestknuffelaars.”

MTV ZENDT PERONGELUK VIDEOCLIP UIT

Vermoed wordt dat er hoofden zullen rollen op het hoofdkwartier van Viacom, want voor het eerst in meer dan een decennium heeft MTV nog eens een muziekvideo uitgezonden. Een externe auditfirma is aangesteld om te onderzoeken waar het precies fout liep. “Muziek is niet wat we de jeugd wereldwijd willen meegeven. Zestienjarigen die Mercedesen krijgen voor hun verjaardag of tv-klassiekers zoals Beavis and Butthead, daar staan wij als MTV voor”, excuseert het Europees nethoofd zich uitvoerig. De videoclip in kwestie werd gelukkig al na 10 seconden van de ether geworpen. Het betrof *Love Me* van Lil' Wayne, een cineastisch pareltje van de hand van Hannah Lux Davis.

DE MOEIAL RECRUTEERT BRUSSELSE JONGEREN VOOR SYRIË

Dit blad zou van de gelegenheid gebruik willen maken om u, de geëngageerde jonge Brusselaar met veel vrije tijd en een vlotte pen, op te roepen tot de heilige schrijfstrijd in Syrië. Dit is hoognodig, want er komt veel te weinig objectieve informatie over onze moedige strijdkrachten van het slagveld tot hier. Voor de bezorgde ouders: de gevestigde media geeft u misschien de indruk dat het enkel kommer, kwel en standrechtelijke executies zijn die de klok slagen in Syrië, maar niets is minder waar. Er zijn volgens de al afgereisde moeiallers ook intense schaaktornooien, topless beachvolleybalwedstrijden en afmattende bierpompcompetities. Er gebeurt tegenwoordig zoveel in Syrië dat we het allemaal niet meer kunnen bijhouden. En daarom roepen we u op om ons een handje te komen helpen. Wij zijn als arm studentenblad natuurlijk niet in staat om een verloning aan te bieden voor deze journalistieke toeperving, maar er zijn toch enige voordelen in natura die wij kunnen aanbieden. Zo verblijft u in een (weliswaar voormalig) driesterrenhotel met zicht op de actie terwijl ze zich ontspint. Om de groep kandidaten zo groot mogelijk te maken zouden wij via deze weg ook aan burgermeesters De Wever en Somers de eventuele lijst van radicaliserende jongeren met plotse baardgroei willen vragen, daar deze toch in de maak lijkt. ◆

AGENDA

DOOR ERWIN AERTS LOPEZ

CONCERT

Sexy Sushi – Bass Drum of Death – Mujeres – J.C.

Satan – The K

zaterdag 11 mei, 7pm

Botanique, Koningsstraat 236, 1210 Sint-Joost

paf: €17/20

Tijdens *Les Nuits* overstelpt Botanique ons weer met muzikale pracht. Deze avond krijg je onder andere het geweldige J.C. Satan voorgeschoteld, één van de paradepaardjes van de Franse garagescene. Verder gaat het geweld van Bass Drum of Death over je heen en mag Mujeres zijn eerste uitstekende optreden nog eens overdoen. Vijf eigenzinnige optredens voor de prijs van één.

FILM

Michael Haneke

donderdag 9 mei – woensdag 5 juni

Cinematek

Baron Horta Straat 9, 1000 Bxl

paf: €4

Naar de aanleiding van Haneke's regie van *Così fan tutte* in de Munt presenteert Cinematek u een volledige retrospectieve van het bioscoopoeuvre van de Oostenrijkse regisseur. Haneke toont een wereld zonder morele grond, waarin gratis geweld zegeviert. Een vroeg voorbeeld daarvan is *Funny Games ...* Bij Maradona: bezzoek, zit, geniet!

CONCERTO

Mozart Requiem

vrijdag 19 april, 7:30pm

Flagey

Heilig-Kruisplein, 1050 Elsene

paf: €25/30

Er hangt een verleidelijk, naar mysterie rond Mozart's *Requiem*, onder andere door zijn tragisch vroege dood op 35-jarige leeftijd. Op dat moment had hij slechts twee derde van het werk geschreven, waarvan de laatste woorden waren "die dag van tranen en rouw". Een requiem waarvan hij beseftte dat het uiteindelijk voor zichzelf zou zijn.

Bazooka + Red hex

woensdag 24 april, 9pm

Madame Moustache

Brandhoutkaai 5-7, 1000 Bxl

paf: €5

Net als uw moeder komt dit Atheens kwartet luid en hard. Bazooka brengt oncomfortabele, ondubbelzinnige teksten op het ritme van hun twee drumstellen. Deze autostallingavond wordt vervolledigd door Red Hex. Afkomstig van dezelfde bodem als The Sonics, doen ze Tacoma zeker alle eer aan.

Brussels Short Film Festival

woensdag 24 april – zaterdag 4 mei

Vendôme / Mercelis / Marquee / Flagey / Bozar

paf: €6 – €36

Uw Brussel geeft u de gelegenheid om driehonderd kortfilms uit ongeveer veertig landen te ontdekken. Dit alles terwijl er een nationale en internationale competitie plaats vindt. Stop eens met zeuren over die komende examens, al het hout is onderwijl al tot meel gezaagd.

Koningin Elisabethwedstrijd (ronde 1 & halve finales)

maandag 6 mei – donderdag 18 mei

Flagey, Heilig-Kruisplein, 1050 Elsene

paf: €7/10

De 17^e piano-editie van dit internationaal gerenommeerd concours is in aantocht. Voor de eerste publieke ronde werden er 75 kandidaten toegelaten. De prijzen om het talent dat deze wedstrijd aantrekt te bezichtigen zijn zeker toegankelijk. Misschien wat combineren met godendrank Gluck en we kunnen enkele leuke, niet poshy avonden tegemoet drinken.

Dirty Beaches – Veronica Falls

dinsdag 14 mei, 8pm

AB

Anspachlaan 110, 1000 Bxl

paf: €16

Kom dat zien! Kom dat zien! AB komt nog eens met iets deftig te voorschijn en hoe! Dit vooral door Dirty Beaches, enkel en alleen al door het album *Badlands* heeft deze held duizend jaar krediet verzameld. Met enkele Glucks voor- en achteraf heb je niet te veel nodig van hun overprijsd flutbier. Op naar een fijne avond!

THEATER

De Waterafsluiter

dinsdag 23 april, 12:40am

Bozar

Ravensteinstraat 23, 1000 Bxl

paf: €7

Op een hete zomerdag is een ambtenaar van het waterleidingbedrijf het water komen afsluiten bij een gezin in armoede. De vrouw zegt niets, maar diezelfde avond is ze met haar man en kinderen op de rails van de TGV gaan liggen. Marguerite Duras schreef *Le coupeur d'eau* in 1989 na het lezen van deze feiten in de krant... *Anyone fancy a Gluck?*

TENTOONSTELLING

Kandinsky

t.e.m. zondag 30 juni, 10am – 6:30pm

Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België

Regentschapsstraat 3, 1000 Bxl

paf: €11,50 – €17,50

In 1911 borstelde Wassily Kandinsky "schilderij met cirkel", volgens kunsthistorici het eerste abstracte doek in de geschiedenis. Een paar jaar daarna was er in Brussel een grote tentoonstelling van Kandinsky. Precies een eeuw wachten was het om Kandinsky weer bij ons te zien. U leest het goed jongelui, een eeuw!

Colofon

Adres: Triomfiaan 35, 1160 Brussel

Mail: redactie@demoeial.be

Web: www.demoeial.be

+ *facebook, twitter, issuu*

Hoofredacteur: Stéphanie Romans

Adjunct-redacteur: Joren Janssens

Secretaris: Alvaro Avelar

Redactieleden: Nathaniël Bovin, Manly Callewaert, Ruben Claesen, Olivier Dieleman, Sarah Fellahi, Sandro González-Maseda, Sarah Hamdi, Quinten Joris, Kenneth

Pontzeele, Piet Van de Velde, Paola Verhaert

Redactiemedewerkers: Charlotte De Grauwe, Erwin Aerts Lopez

Fotografie: Manly Callewaert

Illustratie: Quinten Joris

Ereleden: M. Magits, Jean-Paul Sartre, Jim Van

Leemput, S. Carmiggelt, Stig Geukens

Eindredactie: Alvaro Avelar, Nathaniël Bovin, Ruben Claesen, Joren Janssens, Kenneth Pontzeele, Stéphanie

Romans, Paola Verhaert

Jaarabonnement: 30 euro

Stuur uw aanvraag en adresgegevens naar

redactie@demoeial.be

Oplage: 2000 exemplaren

Formaat: 236 mm x 300 mm

Verantwoordelijke uitgever: Ruben Claesen, de Moeial, Triomfiaan 35, 1160 Oudergem

